

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVII

Balandis — April 19, 1972 Nr. 31

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DEMOKRATŲ TARPE

VIS DAR IEŠKOMAS GERIAUSIAS KANDIDATAS

Senasis Walter Lippmann moko, kad politikoje nėra nieko neįmanomo. Kad tai tiesa, parodo demokratų tarpusavio kova išstatymui kandidatui, kuris galėtų nugalėti Nixoną. Dar neseniai atrodė, kad senatorius Muskie joje pirmauja. Po pirmųjų rinkimų New Hampshire, Floridoje, Illinois ir Wisconsinie apie jį jau pradėta kalbėti kaip kandidatą be vilties. Turime tačiau neužmiršti, kad pirminiai rinkimai nėra visai rimtas dalykas. Jie galėtų būti visai rimti, jei per juos kas surinktų sau reikalingą balsų skaičių laimėti nominaciją per pirmą balsavimą. Jei tas nepasiseks, kandidato išrinkimas atitenka partijos profesionalams politikams, kuriems rūpi išstatyti tokį kandidatą, kuris galėtų visų pirma išlaikyti partijos vienybę, nes sunku išvaizduoti galint rinkimus laimėti tokį kandidatą, kuris nuo savęs atstumtų dalį demokratų.

Reikia neužmiršti, kad pirmuosiuose rinkimuose gali dalyvauti ne tik demokratai, bet ir nesijaučią susiję su kokia partija ar net respublikonai. Jų balsai kartais iškrai-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

po demokratų nuotakas. Už tat gal tikslesnį vaizdą, ką galvoja demokratų rinkikai, duoda Gallup tyrinėjimo rezultatai. Pažai juos, demokratų rinkikai daugiausiai simpatijų jaučia Humphrey su kuriuo vis dar stipriai konkuruoja Muskie, Wallace yra trečioje vietoje gan toli atsilikęs, o McGovern ketvirtoje. Negali tikrai žinoti, kas bus toliau, bet abiejų paskutiniųjų kandidatų šansai nėra labai šviesūs.

Per pirminius rinkimus daug kas balsuoja 'iš protesto', tačiau per tikrus rinkimus dauguma balsuos ne jausmais, bet supratimo vedami. Visų pirma reikia atsiminti, kad JAV konstitucinė sistema yra tokia, kad prezidentas ir norėdamas negali padaryti didelių reformų be kongreso sutikimo, bet ir tos institucijos veikla nėra neribota, jos išstatymus nekonsituciniais gali paskelbti Aukščiausiasis Teismas. Pakeitimus, laikantis visų žaidimo taisyklių, gali greičiau praveisti toks patyręs politikas kaip Humphrey negu Wallace ar McGovern. Pagaliau, nors amerikinis gyvenimas turi daug negerovių, tačiau daugumas amerikiečių niekad taip gerai negyveno kaip dabar ir jiems atrodo, kad jei ko reikia, tai tik kai kurių reformų, bet ne perversmo.

Tokiu būdu dabar atrodo, kad demokratų politikai greičiausiai sutars

dėl Humphrey kandidatūros, tačiau tai nebus pats laimingiausias sprendimas. Dėl to, kad Humphrey, nors yra žinomas, tačiau nėra populiarus. Jo nominacija gali privesti prie naujos kairiųjų partijos susidarymo, be to, dalis jaunesnių rinkikų į Nixono-Humphrey varžybas žiūrės kaip į Establishment, valdančių sluoksnių tarpusavio kovą, kurios rezultatai jims visai nesvarbūs. Humphrey šansai pakiltų, jei jis prisikalbintų T. Kennedy kandidatui į viceprezidentus. Jis tai bandė jau padaryti 1968 metais, tačiau jam nepasisekė tada ir vargu ar Kennedy būtų suinteresuotas būti viceprezidentu pas Humphrey dabar. Pasakojama, kad Humphrey net siūlęs Kennedy tokią kombinaciją: po pirmo termino Humphrey atsisakytų toliau kandidatuoti. Tuo atveju Kennedy nominacija 1976 m. būtų tikras dalykas. Viceprezidentūra dažnai padeda įkopti į prezidento postą, bet kartais yra geriau neišijungti į valdžią, jei pradėdama ja nepasitiktų kaip dabar.

Visi tie apdūjomai neišskiria ir galimybes, kad Kennedy vis dar gali būti nominuotas Miami Beach kaip demokratų partijos vienybės kandidatas.

Daug kas priklauso ir nuo to kaip pasibaigs dabartinė įtampa Vietname. Jei Nixonas susidoro su ta problema, jo perrinkimui kliūčių neturėtų būti.

POLITINIS PORTRETAS

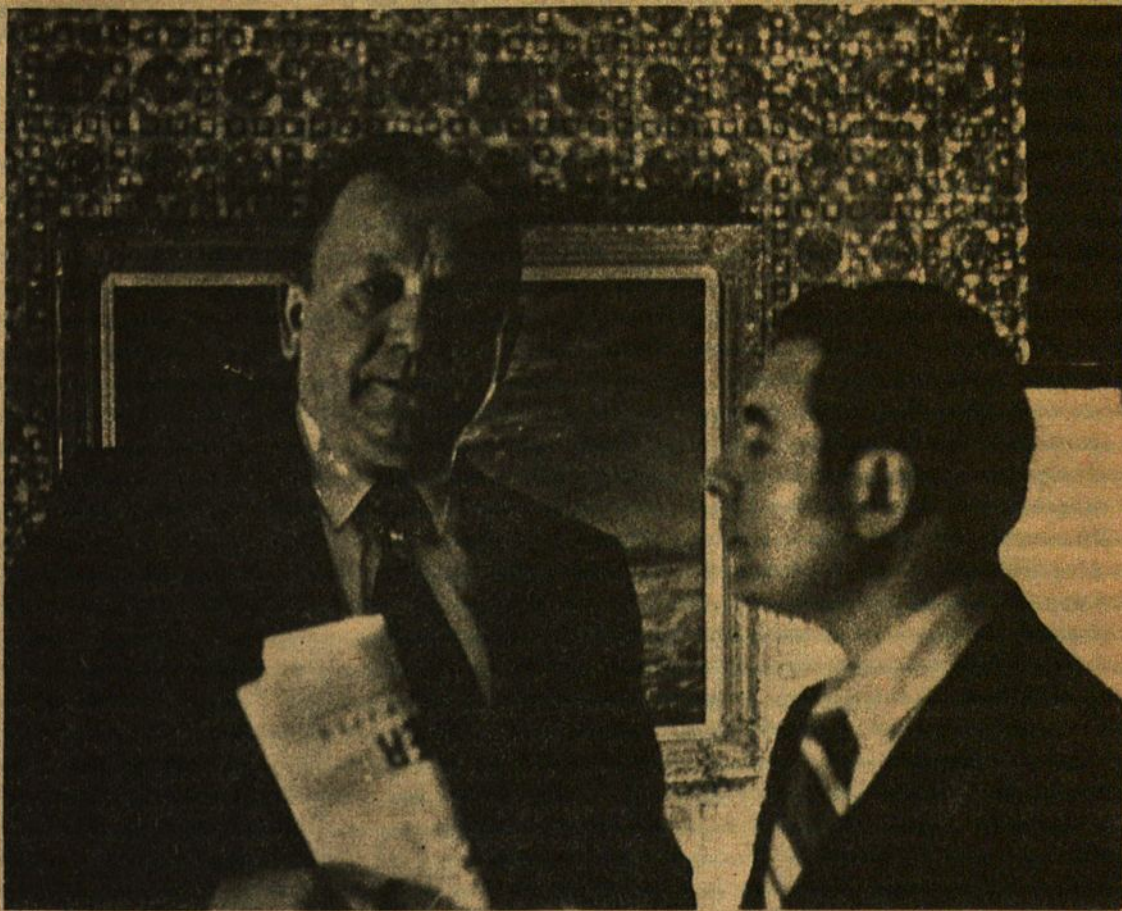
HEINRICH LUEBKE

Stepas Vykintas

Balandžio 5 d. vokiečių televizija ir radijas visam pasauliui paskelbė žinią, kad tą dieną Bonnos universiteto klinikoje pasimirė buvęs V. Vokietijos ministeris ir prezidentas Heinrich Luebke. Nors velionis dirbo ir nusipelnė vokiečių tautai, tačiau ir lietuvių žurnalistas, gyvenęs V. Vokietijoje, negali užmerktomis akimis pro šį asmenį praeiti. Ypač todėl, kad H. Luebke buvo vienas iš nuoširdžių kovotojų dėl savo tautos, o kartu ir dėl visų pavergtųjų žmonių ir tautų laisvės.

Velionis buvo gimęs 1894 m. pabaigoje, Enkhausen, nedideliame Sauerlando bažnytkaimyje, neturtingo ūkininko ir batsiuvio šeimoje. Jo tėvas anksti mirė ir paliko gausią šeimą. Motinos ir giminių parama H. Luebke baigė vidurinį mokslą ir studijavo Berlyno, Bonnos universitetuose geodeziją bei agrarinę techniką. Baigęs aukštuosius mokslus, jis

įsikinkė į organizacinį ūkininkų gyvenimą, buvo Vokiečių Ūkininkų bendrovės reikalų vedėjas, vėliau kitos ūkininkų bendrovės direktorius. Kartą jis veikė ir politinėse organizacijose. Kilęs iš konservatyvios ūkininko šeimos, jis ir liko visą gyvenimą konservatyvus politikas. 1931 m. jis buvo išrinktas Prūsijos parlamento (Landtago) atstovu Centropartijos vardu. 1933 m. velionis išgyveno sunkią politinę krizę. Jis neteko parlamento atstovo mandato ir du kartu hitlerininkų buvo areštuotas. Antrą kartą jis išsėdėjo net 20 mėn. kalėjime. Vėliau jis buvo priverstas prisitaikinti prie sąlygų ir dirbti administracinį darbą vienoje Berlyno firmoje. Nors tas jo darbas buvo nepolitinis, tačiau Rytų Vokietijos ir Maskvos komunistai šmeižė H. Luebke, kad jis dirbęs Hitlerio režimo naudai. Tan balsan atsiliepė ir laisvųjų vokiečių politiniai (Nukelta į 4 psl.)

Du pirmininkai, kiek susirūpinę savomis ir bendromis problemomis... Laisvojo pasaulio lietuvių IV tautinių šokių šventės komiteto pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas ir JAV LB Šeštosios Tarybos prezidiumo pirmininkas inž. Vytautas Kamantas pokalbyje, artėjant LB Tarybos trečiajai sesijai ir šokių šventei, sprendžia bendro darbo problemas.

LB ŠEŠTOJI TARYBA RENKASI Į TREČIAJĄ SESIJĄ

JURGIS JANUŠAITIS

JAV Lietuvių Bendruomenės Šeštosios Tarybos trečioji sesija šiais metais šaukiama Chicagoje, balandžio 28-30 d.d. Sheraton - Chicago viešbutyje.

Lietuvių Bendruomenės veiklos plotai apima įvairias lietuviško gyvenimo sritis, todėl Bendruomenės Tarybos nariams uždėta atsakomybė ir pareiga aktyviai dalyvauti bendruomeniniame gyvenime, talkinti LB padaliniams ir suvažiavus į Tarybos sesijas, visas problemas atidžiai apsvarstyti, sumuoti ir nustatyti ateities veiklos planus ir tarpesiniuose laikotarpiuose suplanuotus darbus įgyvendinti.

LB Šeštoji Taryba, jos nariai bendruomeniniame gyvenime, kaip sprendžiama iš informacijų, reiškiasi gana aktyviai. Tarybos prezidiumas kadencijos pusantrų metų laikotarpyje ypač apdėjęs sumanumo, aktyvumo planuojant Tarybos darbus bei informuodamas tarybos narius apie įvairias išskylančias problemas. Ne kartą pasitarimus vedė prezidiumo nariai Chicagoje, Clevelande ir Detrote, o didžiąją darbų naštą neša Tarybos prezidiumo pirmininkas Vytautas Kamantas su savo sekretorium Vaclovu Kleiza.

Labai įdomi "Tarybos narių išpažintis", kur prezidiumas specialia anketa apklausė Tarybos narius apie jų visokeriopą bendruomeninę ir visuomeninę veiklą bei prašė pateikti sumanymų ateities veiklai. Iš anketos paaiškėjo, kad Tarybos nariai aktyviai dalyvauja vietos bendruomeniniame gyvenime, talkina apylinkėms, dauguma aktyviai dalyvauja ir kitose lietuvių organizacijose. Iš pagrindinių patarimų -- dauguma reikškė nuomonę, kad šio-

je Tarybos sesijoje pirmaujančiu klausimu būtų JAV LB Istatų priėmimas.

Todėl Tarybos prezidiumas jau paruošė Trečiosios sesijos darbotvarkę ir ją išsiuntinėjo Tarybos nariams susipažinti.

Žvelgiant į darbotvarkę, manau, kad čia iškilis daug ir įdomių klausimų, ypač tada, kai bus padaryti CV narių bepirmininko veiklos pranešimai. Darbotvarkėje veik trijų dienų laikotarpyje numatyta penki, nuo 3 iki 4 valandų nusitęsą posėdžiai. Gi laikas pranešimams tiksliai suskirstytas ir to manoma griežtai sesijos metu laikytis. Tad prezidiumas jau dabar išpėja ir prašo Tarybos narius atlikti "namų darbus", atseit gerai pasiruošti pačiai sesijai, keliamuose klausimuose būti aktyviais dalyviais, tačiau mintis formuluoti trumpai ir konkrečiai.

Sesija prasidės balandžio 28 d. Nuo 1 iki 2 val. registracija, o jau antrą valandą pirmas posėdis. Oficialiam sesijos atidarymui skirta 20 min. laiko. Pažymėtina, kad čia tik bus pristatyti svečiai, tačiau jokių sveikinimų žodžių nebūsių, nors sveikinimai raštu pageidaujami. Jie bus vėliau skelbiami.

Darbotvarkėje numatyta Tarybos prezidiumo JAV LB CV pirmininko, narių, Švietimo Tarybos ir Kultūros Fondo pirminkų pranešimai. Taip pat pranešimus padarys dviejų didžiųjų šiais metais ruošiamų renginių -- Laisvojo pasaulio lietuvių IV tautinių šokių šventės pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas ir II-jo PLJK komiteto pirmininkas Romas Sokoldskis.

Visiems pranešimams skiriama maždaug po 10 minučių laiko kiek-

vienam. Taigi pranešimai turės būti paruošti gerai, konkretūs ir išsamūs.

Pranešimus išklausių, toliau klausimai būsių svarstomi specialiose, veikiančiose komisijose ir po to bendrame plenumo kiekviena komisija iš savo srities darbų patieks savo rekomendacijas ir bus daromi sprendimai.

Šioje sesijoje pirmiaujančių klausimų svarstyme ir yra JAV LB Istatų priėmimas. Įstatų komisija, vadovaujama dr. K. Keblio ilgokai dirbo rinko nuomones, atsiklauskė Tarybos narių, gavo daug sugestijų. Iš tos gausios medžiagos paruošė Istatų projektą, kurį ir gvildens susirinkę Tarybos nariai. Tačiau ir čia laukiama, kad Tarybos nariai savas sugestijas dar patiektų pirm sesijos, o jos būsiančios paskutinės. Juk Istatų paruošimui buvo pakankamai laiko, buvo sudarytos progos ir sąlygos Tarybos nariams tais klausimais iš anksto pasisakyti. Taip kad sesijoje Istatų reikalai neturėtų užimti daug laiko ir kad nebūtų ginčijamasi dėl menkniekių pačioje sesijoje.

Tarybos nariai korespondenciniu būdu dar praėjusiais metais buvo nubalsavę, kad trečioji Tarybos sesija šauktina Dainavos stovykloje. Vidurio Vakarų apygardos pirmininkas J. Jasaitis ir valdyba prašė sesiją šaukti Chicagoje, motyvuodami, kad Tarybos nariams būtų geraprogamati tyti lietuvišką V. K. Banaičio operą "Jūrą ir Kastytį", kurios spektakliai kaip tik ir vyks sesijos metu. Prezidiumas, laikydamasis demokratiškumo, dar kartą patiekė Tarybos nariams dėl naujo siūlymo pasisakyti. Balsavimo rezultatas (Nukelta į 2 psl.)

IŠ VISO PASAULIO

● APOLLO 16 praėitą sekmdienį skirtu laiku, stebint milijoninei miniai žmonių, su astronautais John W. Young, Thomas K. Mattingly ir Charles M. Duke, sekmingai pakilo skrydžiui į mėnulį. Young ir Duke, jei neatsiras jokių kliūčių, ketvirtadienį išlips mėnulyje ir ten išbus 73 valandas tyrinėdami jo paviršių.

● KOMUNISTŲ ofenzyva Vietname nedavė laukty rezultatų. Jie tikėjosi, puldami šiaurėje sukoncentruoti ten pietų vietnamiečių jėgas, tuo būdu paliekant Saigoną ir pietinę Vietnamo dalį be apsaugos. Deja, pietų vietnamiečių jėgos šiaurėje kai kurias bazes apgynė, o iš kitų tvarkingai atitraukė ir šį kartą Glap manevras nepavyko. Gi amerikiečių bombonešiams bombarduojant Hanoi ir Haiphong, atrodo, kad komunistų agresijai buvo suduotas mirtinas smūgis.

● PEKINO radijas "Kinijos balsas" drąsina ukrainiečius nusimesti sovietų jugną. Šią programą parengia Vakarų Vokietijoje gyvenę ukrainiečiai.

● IZRAELIS jau turi atominę bombą! Tai tvirtina britų ekspertai. Tel Avive tenkinamasi tik paaiškinti, kad Izraelis niekad pirmasis nepanaudos bombos.

● ČEKOSLOVAKIJOJE kompartijos galva Husak, kovodamas su Dubčeko populiarumu, uždraudė jam ne tik dirbti fabrike, bet neleidžia dalyvauti futbolo rungtynėse ir vaikščioti Bratislavos gatvėmis.

● SOVIETUOJE žydai pasaikoje tokį anekdotą. Viename mieste mirė didysis rabinas, į jo vietą buvo parinkti trys kandidatai, bet nė vienas jų netiko. Pirmasis gerai mokėjo talmudą, bet blogai pažinojo marksizmą. Antrasis gerai žinojo marksizmą, bet blogai mokėjo talmudą ir tretysis gerai mokėjo talmudą ir gerai pažinojo marksizmą, bet... buvo žydas.

SU STASIU BARU AUSTRALIJOJE

Dirvos skaitytojai jau žino, kad iškilūs išeivijos dainininkai Stasys Baras ir Danutė Stankaitytė susilaukė didelio pasisekimo tolimoje Australijoje. Apie tai skaitant ir būnant skeptiku kilo noras kai ką patirti ir iš kitos pusės: o kaip dainininkams patiko Australija? To siekdami kreipėmės į Barą, kuris mieliai sutiko pasidalinti savais išpūdžiais. Susižavėjimas, pasirodo, yra abipusis. Dainininkai sujaudinti Australijos lietuvių nuoširdumu ir vaišingumu. Sakome, lietuvių, nes jie buvo svarbiausi tos viešnagės kalbininkai, nors dainininkais žavėjosi ir nelietuviai.

Didžiausias kreditas už gastroles priklauso Jurgiui Janavičiui, bendruomenės pirmininkui ir atsakingam pareigūniui stambioje australų firmoje. Jo pastangomis dainininkai buvo pakviesti dalyvauti 7-tame Pietų Australijos provincijos sostinės Adelaidės meno festivalyje. To festivalio programa šį kartą akcentavo įvairiausias tautinio meno išraiškas. Čia buvo Singapuro tautinis ansamblis, toks pat ir Filipinų, New Yorko negrų baleto trupė, Japonijos lėlių teatras ir Australijos premjera rock operos 'Jesus Christ Superstar'. Sovietai atsiuntė Piatnickio liaudies dainų ir šokių ansamblį, kuriame dalyvavo ir 'Bol-

Jos tarpe buvo klasiškų operų arijos, kurias išpildė lietuvis Edvardas Kaniava... itališkai. Australijos opera, kuri nėra aukšto lygio, (joje dalyvauja lietuvis Rūtenis), statė Benjamin Britten "Rape of Lucretia". Šalia to buvo poezijos vakarų, Pietų Australijos simfonijos orkestro, kuriam dalyvauja lietuvis smuikininkas Pranas Mačiulis, koncertai, dramų pastatymai.

Toje margoje festivalio programoje Stasys Baras ir Dana Stankaitis buvo pristatyti kaip Chicago lietuvių operos solistai.

Jų koncerto pasiklausyti susirinko per 1.600 klausytojų, kurių tarpe lietuvių buvo tik keliasdešimt. Adelaidės lietuvių kolonijai, kurią sudaro per 1.500 sielų, solistai davė atskirą koncertą. Kodėl atsilankė tiek daug svetimųšalių? Baras aiškina tuo, kad jų programa buvo klasikinė, kurios dalis didmiesčio gyventojų, maitinamų daugiau moderniško pobūdžio kūrinių, buvo pasiilgę. Kritika, kurios ištraukos jau buvo Dirvoje, buvo labai palanki, publikos pritarimas dar didesnis.

Dainininkams, ypač išsvetur atvažiuojantiems Australija yra pavojainga savo ... drėgmės stoka. Gerklės tuojau pat išdžiūsta ir tenka griebtis įvairiausių triukų kovo-

ATENTATAS PRIEŠ DIDŽIUOSIUS (13)

STALINAS JOKS 'NORFOLKO GRAFAS', O TIK 'KAUKAZIETIS BANDITAS'...

Winston Churchillis žinojo savo sąjungininko Roosevelto silpnumus ir užsispyrimą bei prisibijojo jo klaidų, bet niekad nesuabejojo jo gera valia. Jam ir į galvą niekad neatėjo mintis, kad Rooseveltas galės bandyti jį apstatyti. Tad nebuvo nė kiek nustebintas ar nepasitikintis, kai Rooseveltas jam išreiškė savopageidavimą pasimatyti su Stalinu.

Apie šį pasimatymą Rooseveltas padarė užuominą viename laiške sovietiniam diktatoriui 1941 m. gruodžio 14 ir 1942 m. balandžio 11 d., užklaudamas ar Stalinas nenorėtų su juo praleisti vasaros metu keletą dienų Aliaskoje. Lapkričio ir gruodžio mėn. tais pat metais jis bandė Staliną įtikinti atvykti į susitikimą, nors žinojo, kad Stalino atsakymas bus negatyvinis. Kai svarstė su Churchilliu pasimatymo Casablanca reikalą, Rooseveltas pirmas klausimas buvo: "Ar Stalinas irgi bus?" Aišku, britų premjeras negalėjo žinoti, kad Rooseveltas gegužės 4 d.

rašė Stalinui kitą laišką, kuri ambasadoriaus Joseph E. Davies asmeniškai nugabeno į Maskvą. Tai Rooseveltas padarė ne dėl to, kad vokiečių žvalgyba perimdavo šifruotas transatlantines telegramas, bet bijodamas kad laiško turinys galės pakliūti į britų žvalgybos rankas. Ir Rooseveltas bijojo labiau Churchillio, negu Hitlerio, kad laiškas nebūtų perskaitytas. Nepraradęs vilties dėl pakartotino Stalino atsisakymo, Rooseveltas smulkmeniškai dėstė kaip jis išivaizdavo pasimatymą.

"Pats paprasčiausias ir praktiškiausias, mano nuomone, būtų kelių dienų vizitas be oficialumo. Mano nuomone, tokiu būdu nei aš nei jis nepastatysime savo štabų kokion nepatogion padėtin. Man lydės tik Harry Hopkins, vertėjas ir stenografas ir mes galėsime, jūs ir aš, "pasikeisti idėjomis", kurių metu mes paprastai pasikalbėsime. Aš nemanau, kad bus reikalingas koks oficialus susitarimas ar dek-

New Castle. Visur labai dideliu pasisekimu. Po vieno koncerto prie dainininkų priėjęs vienas vyras, kuris kalbėjęs labai taisyklinga, mokymine lietuvių kalba. Jo pavardė yra Cooks, jis australas, bet jo žmona lietuvaite, kuri jį ir išmokė kalbėti lietuviškai.

Melbourne dienraščio The Age muzikos kritikas solistų koncertą labai gerai įvertino, tačiau redaktorių kaž kodėl uždėjo antrašte: "Soviets sparkle". Išsiaiškinus, po dviejų dienų buvo paskelbta nauja žinutė: "A-

jant su neiprastu oro sausumu.

Festivalyje gautas honoraras ir kelionės išlaidos (lėktuvas į abu galus kaustuoja per 1.100 dolerių) įgalino solistus duoti dar 5 koncertus kituose Australijos miestuose kaip sostinėje Canberroje, didmiesčiuose Melbourne ir Sidney bei

little corner becomes Lithuania", kurioje buvo nušviesta politinė padėtis. Kalbant apie politiką: prieš sovietinio ansamblio koncertus ukrainiečiai visiems lankytojams išdalino čia spausdinamą proklamaciją:

FESTIVAL OF ARTS 1972

TO THE VIEWERS OF THE RUSSIAN CONCERT

We wish you much pleasure in viewing this concert full of the wealth of folklore, talent and skill.

However, on behalf of millions of Ukrainians who are enslaved by the Russian Communist Regime, and even on behalf of these artists who are not free to openly express their feelings, we wish to draw your attention to the sorrowful facts.

Many thousands of highly gifted artists, scientists and writers of Ukraine and other Non-Russian nations in the USSR have perished in Soviet concentration camps and prisons.

This type of severe persecution continues to exist right to the present day. The regime, which denies Ukrainian cultural activities in Ukraine, stages high class performances abroad to gain credit for itself as the protector of national cultures of the USSR.

The UKRAINIANS in South Australia call on you to VOICE YOUR PROTEST NOW

Against Russian Subjugation Of Ukraine!

Ukrainiečių proklamacija

Vertindamas Australijos ūkinį gyvenimą, Baras džiaugėsi jo daroma pažanga, kuri neaplenkia ir ten gyvenančių lietuvių. Atrodo, kad nuo pasikutinio jo vizito tame kontinente prieš du metus, jis gerokai prakuto. Uždarbiai, tiesa, daug mažesni, tačiau maistas gerokai pigesnis, ko tačiau

negalima pasakyti apie pramonės gaminis. Daug pigesni ir namai, toki, kuri ten galima įsigyti už 15-20,000 dolerių Chicagoje negausi už 34 - 40,000. Pakaitai dainininkams patiko ir daug lėtesnis viso gyvenimo tempas. Kai kada malonu, kad nereikia skubėti. (vm)

laracija paskelbti pasauliui".

Faktas, kad Rooseveltas norėjo su Stalinu susitikti vienas, be Churchillio, aišku iš tokios frazės laiške:

"Afrika praktiškai neįeina į pasimatymo klausimą. Khartoum yra britų teritorija. Islandija manęs nei Jūs nevilioja, nes tai būtų komplikuotas skridimas ir, be to, atvirai kalbant, būtų sunku tuo pačiu metu ne pakviesti ir premjero Winston Churchillio".

Churchillis lankdamasis Washingtono gegužės 12-25 d.d. dar nieko nežinojo apie šį laišką, kai kalbėjo kongrese apie trijų susitikimo projektą.

"Mudu abu nuoširdžiai tikime, kad artimoje ateityje, mums pasiseks išgauti, ko mes seniai trokštame, aš noriu pasakyti, susitikimo su Stalinu ir, jei bus galima, su generalisimu Tchang Kai-cheku. Bet kaip, kada ir kur tas turės būti realizuota aš šiuo metu negaliu nieko pasakyti. Ir net jei galėčiau, to jums nepasakysčiau..."

Kaip Churchillis galėjo žinoti apie datą ir vietą pasimatymo, jei Rooseveltas stengėsi nuo jo nuslėpti. Nuopat pirmojo sakinio laiške, Rooseveltas stengėsi pabrėžti turinio konfidencialumą. "Mano brangus pone Stalinai, aš jums siunčiu šį asmenišką laišką per rankas mano seno draugo... Ponas Litvinovas yra vienintelis kuriam apie tai aš kalbėjau".

Tai buvo netiesa. Be sovietų ambasadoriaus ir Harry Hopkins, prezidento patarėjo, laiško turinį taip pat žinojo ir William Bullitt, buvęs ambasadorius Francūzijoje. Trijų valandų pokalbyje Bullitt stengėsi įtikinti prezidentą, kad jo laikysena rusų atžvilgiu, bandant daryti jiems bet kokiais nuolaidas, gali atnešti katastrofiškas pasekmes. Bet visa tai buvo velniui. Rooseveltas net nebandė atsakyti į Bullitt argumentus. Jis sakė jaučias, kad Stalinas nesąs toks žmogus, kiu jį pristato. Jis įsitikinęs, sakė jis, kad jei Stalinui duos tai kas galima duoti, nieko neprašant už tai atgal, sovietams iš "noblesse oblige" nekils idėja prisijungti prie Sovietų Sąjungos kokią valstybę ar provinciją.

Toks aiškinimas išvedė Bullitt iš nervų ir jis pareiškė Rooseveltui, kad žmogus, su kuriuo jis turis reikalą, nėra koks "Norfolko grafas", bet "kaukazietis banditas". Rooseveltas pasijuto giliai ižeistas tokiu apibūdiniu žmogaus, kuri jis laikė pačiu didžiausiu ir garbingiausiu šiame amžiuje.

Rooseveltas tačiau žinojo, kad Churchillio idėjos dėl pasaulio ateities yra skirtingos nuo jo ir britų premjeras irgi

netiki į Stalino minčių garbingumą. Kaip tik dėl to jis norėjo Churchillį laikyti toliau nuo pasimatymo. Bet buvo rizikinga, kad Churchillis apie jo projektą gali sužinoti iš paties Stalino, tad jis pasiuntė Averell Harrimaną į Londoną duoti kai kurių paaiškinimų. Bet Churchillui neparodžius didelio entuziazmo šiam dviejų susitikimo projektui, Rooseveltas atsakė: "Aš nesiūliau Dedei Joe, kad mes susitiksim vieni, bet jis pasakė Davisui, kad įsitikinęs, jog mes susitiksim vieni ir sutinkąs, kad į šį paruošiamąjį susitikimą atsiųžtume kuo mažiau žmonių". Ir norėdamas išsklaidyti įtarimą, pridėjo: "Aišku, mes esame, jūs ir aš, visiškai atviri vienas su kitu šiuo reikalu..."

Churchillis rado reikalo atsakyti su ironija: "Aš nesistengsiu pakeisti jūsų nusistatymo, jei jūs nutarėte taip daryti". Bet Stalinas į pasimatymą neatvyko. Jis pastebėjo naudingumą tokios viršūnių konferencijos, bet apgailestavo negalįs išvažiuoti šiuo momentu iš savo krašto. Ir toliau, kaip įprasta, jis pakeitė temą, laiške užklaudamas: kada bus atidarytas antrasis frontas?

(Bus daugiau)

**NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ**

MILLWRIGHTS
JOURNEYMAN ONLY
ARC AND ACETYLENE
WELDING COMPULSORY
Contact Mr. Cole

**CUTTER GRINDER
MACHINE REPAIR MEN**
MUST FABRICATE OWN PARTS
Contact Mr. Gregory
FEDERAL

SCREW WORKS
3401 MARTIN DETROIT, MICH.
313-841-8400
(30-32)

**WANTED EXPERIENCED
PRESS OPERATORS**
EXPERIENCED IN STEEL
INDUSTRY.
MUST HAVE SET UP
EXPERIENCE.
FRINGE BENEFITS.

ACAR INDUSTRIES
4563 INDUSTRIAL PARKWAY
WILLOUGHBY, OHIO 44094
(30-36)

**WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED**
1. Automatic lathe hands
Single spindle setup operation
2. Engine lathe operators
3. OD, ID, surface grinders
5 years experience desired
All benefits.
Apply
ABLE GRINDING CO.
421 36th St. SW
Grand Rapids, Mich.
Call collect 616-534-8615
(29-38)

**WANTED
JOURNEYMAN
DIE REPAIRMAN**
Journeyman status required for this position. Steady year round work, overtime, excellent wages and benefits. Apply
UTILEX
425 FRANK ST.
FOWLERVILLE, MICH.
(27-31)

**WANTED
EXPERIENCED
FOREMAN**
Plastic injection molder requires afternoon shift foreman.
Apply in writing or call
HAIGH PLASTIC PRODUCTS
3240 WEST GRAND RIVER
HOWELL, MICH. 48843
517-546-5250
(27-31)

**MACHINISTS
and/or
TAPE MACHINE OPERATORS**
Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. Must be experienced. Excellent working conditions and benefits.
SHAKER NUMERIC MFG.
1080 E. 222
CLEVELAND, OHIO 44117
(29-31)

Soviets sparkle

A sparkling recital of songs and arias was given at the Assembly Hall last night by two outstanding Lithuanian artists on their way from the Adelaide Festival.

Tenor Stasys Baras has a glorious vocal equipment of heroic dimensions and projects it with ridiculous ease. Switching tessitura with never a sigh, he moves from chest to head voice smoothly and on the note.

His first bracket of songs by Simkus were delightful, particularly the *Plis Stiklė* — a drinking song — and the *Atminimas* (Memory), by Banaitis, was breathtaking in its intellectual vocal characterisation.

Soprano Dana Stankaitis was most impressive with a memorable interpretation of the aria *O, nakture Rami* (Oh, quiet night) from the opera *Grazina*, by Karnavicius.

The most striking thing about these singers was not even so much the splendor of their voices — after all, that is a gift — but the remarkable schooling and craftsmanship that has gone into making these voices a tool for the communication of an artistic experience.

This was most happy and apparent in an integrated interpretation of the love duet from Bizet's *Carmen* that made me for one wish for a return recital at the Town Hall.

MUSIC
FELIX WERDER

Australijos Melbourne leidžiamo jau 118 metų dienraščio THE Age 1972 m. kovo 30 d. suklydimas.

Ir atitaisė...

A little corner becomes Lithuania

Melbourne's Assembly Hall became a little piece of Lithuania this week.

Two self-exiled singers, now living in America — Stasys Baras (tenor) and Dana Stankaitis (soprano) — arrived to find 90 per cent. of the seats for their concert block-booked by the 10,000-strong Lithuanian refugee community.

So they abandoned their advertised programme of international music to give a concert of predominantly Lithuanian songs — and got a tremendous reception.

Mr. Baras and Miss Stankaitis have been touring the world since they dramatically fled Lithuania before the advancing Soviet troops in 1944.

"About 50 per cent. of the musicians, artists and singers left Lithuania when the Russians came," Mr. Baras said yesterday.

The two singers appeared at the Adelaide Festival of Arts and are returning to Chicago to take part in the premiere of a new opera in Lithuania by a fellow-exile, the composer Banaitis.

šoj' operos ir baleto solistai. To ansamblio programa buvo labai įvairi.

LB Taryba...

(Atkelta iš 1 psl.)

tatai: 23 už Chicagą, 22 už Dainavą, 5 Tarybos nariai susilaikė. Susilaikiusių tarpe yra prezidento narių, kurie anksčiau buvo pasisakę už Dainavą. Taigi sesija ir įvyksta Chicagoje, gi jos dalyviams sudaryta gera proga dalyvauti ir operos spektakliuose.

Šioje sesijoje ypač laukiami LB apylinkių pirmininkai, kurie svečio teisėmis turės progos arčiau susipažinti su LB veikla.

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASRANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

RELIGIJA IR BOLŠEVIZMAS

Sepptyniolikos tūkstančių tikinčiųjų pasirašytas protestas dėl religinės laisvės slopinimo, pasiekęs Jungtinių Tautų vadovybę, užtarnautai patraukė laisvojo pasaulio dėmesį. Religinės praktikos persekiojimas, pagal Jungtinių Tautų chartą, yra nusikaltimas prieš žmoniškumą. Šitą chartą pasirašė ir bolševikinė Rusija. Įsivaizduokime, kokiu laukiniu barbarizmu atrodytų Amerikoje policininkų įsiveržimas į bažnyčią su tikslu pagauti, areštuoti ir įkalinti kunigą ir tėvus už vaikų paruosimą pirmajai komunijai! Tačiau tai eilinis religinės praktikos persekiojimo vaizdas ok. Lietuvoje ir visoje bolševikinėje imperijoje.

Padėtis pasidarė tokia skaudi ir nepakenčiama, kad vien tik dviejuose teritorijos rajonuose 17000 lietuvių ryžosi pasirašyti laišką Brežnevui. Vardan savo įsitikinimų jie stato save ir savo šeimų likimą pavojun. Bet jie vedini garsaus principo: duok man laisvę, arba aš pasirenku mirtį!

Turint galvoje Jungtinių Tautų apgailėtiną pragmatizmą, vargu ar rasis koks sprendimas. Bet to laiško - protesto faktas yra didingas SOS visoje žmonijos istorijoje.

Laisvojo pasaulio spauda vėl nukreipė savo prožektorius to šauksmo kryptimi. Ir mes matome, kad bolševikinės valstybės istorija, per penkiasdešimt skausmingų metų pilna tikinčiųjų naikavimo, žudymo ir kančių.

Marksas atrado teorišką religijos neigimą: religija -- opijamas žmonėms. Leninas tą posakį transformavo į persekiojimą skatinantį nurodymą: kiekviena pastanga ginti Dievo buvimo idėją yra reakcijos pateisinimas. Todėl kova prieš religiją pasidarė radikaliausia bolševizmo atrama. Bolševizmas ima įėjus ir įkvėpimą iš religijos persekiojimo. Toks paradoksas būtinai. Tai, tarytum, dviejų nesuderinamų religijų konfrontacija. Bolševizmas pretenduoja būti religija, visuotiniai paveręsi žmogaus egzistenciją: kūną ir dvasią.

Pirmame bolševikiniam dešimtmetyje tikinčiuosius žudė, trimė. Iš praktikuojančiųjų religiją buvo atimtos maisto kortelės. Buvo žiauriai baudžiamas bet kuris religinis auklėjimas. Provoslavų bažnyčia, turėjusi ypatingai privilegijuotą padėtį ir galybę ca-

ro laikais, buvo niveliuota. Rusų kunigus korė altoriuose ir bažnyčių pastatus arba naikino, arba vertė šokių salėmis. Vėliau tuose pastatuose pradėjo steigti antireliginius muziejus.

Kiekvienas partietis ir komjaunuolis automatiškai su partine priklausomybe yra aktyvūs kovotojai prieš religiją. Iš tų kadry verbuojami ypatingai brutalūs "kovojantieji bedieviai". 1928 metais Stalinas įvedė baudžiamojo kodekso bausmes už "prietarų mokymą". Bausmės buvo nuo trijų sunkaus kalėjimo metų iki mirties bausmės. Revoliucinio teroro metais bažnyčių ir dvasininkų naikinimas buvo bolševikinės minios iniciatyva.

Pravoslavų bažnyčia pradėjo palūžti ir degeneruoti. Antrojo pasaulinio karo metu išlikusiose dar bažnyčiose jau melsiasi už ... sovietinio ginklo pergale.

Kitų tikybų niokojimas jau derinamas su užsienio politikos kryptimis. Imama toleruoti mohametonus, nes ieškoma įtakos arabų kraštuose. Žiauriai persekioja judaizmą, vis giliau įžengiant konfliktan su Izraeliu.

Katalikų bažnyčios problema bolševikinėje imperijoje atsirado su Lietuvos teritorijos okupacija. Religija buvo niveliuota į "kultą" ir kai po "kultas" pajungta atitinkamo emisaro priežiūrai ir sekimui. Buvo pakartota kovojančių bedievių praktika: sekami asmenys lanką bažnyčią, užgintas religinis auklėjimas, vaikai (komunistiniai pionieriai) įpareigoti sekti savo tėvus. Bažnytiniai pastatai naikinami, paverčiami salėmis, sandėliais, teatrais, antireliginiais muziejais. Asmens laisvių nuneigimas pasiekė bolševikinės Rusijos barbarybę. Ir šis, septyniolikos tūkstančių tikinčiųjų protestas yra lygugnialinio išsiveržimas, kada slėgimas pasiekė iki neatlaikomo.

Tai yra drąsi pastanga parodyti laisvam pasauliui, kad mūsų laikais įmanomas žvėriškas kitaip manančiojo persekiojimas, ir įmanomas didvyriškas elgesys ginti savo principus. Naikinti kitaip manančius yra bolševikinis egzistencijos būdas. Tai jų reiškimosi integralinė dalis. Visa tai jie perkėlė į okupuotą Lietuvą, su organizavo ideologinių ir fizinių budelių būrius.

Šie įvykiai užtinka laisvojo pasaulio lietuvių ka-

IR GRAŽIOS ANUOMET BUVO ŠEIMOS...

BIRUTĖ NOVICKIENĖ PABALTIOJ MOTERŲ TARYBOS 25 METŲ SUKAKTĮ MININT

Š.m. kovo 12 d. Pabaltijo Moterų Taryba paminėjo 25 metų sukaktį, kurios proga neįmanoma pamiršti vienos iš pačių aktyviausių tos organizacijos darbuotojų per visą ketvirtį šimtmečio, tai Birutės Novickienės.

Ji yra viena iš FMT steigėjų 1947 m. Esslingene, Vokietijoje, kurios pirmąją pirmininke buvo išrinkta dr. Marija Žilinskienė, o vicepirmininke ir vėliau pirmininke adv. Birutė Novickienė. Kalbant apie FMT, reikia prisiminti, kad tuo laiku B. Novickienė taip pat ėmėsi organizuoti Lietuvių Moterų Tremtinių Atstovybės org-ją, kuri vėliau jau JAV-sekeitė savo vardus ir dabar vadinasi Lietuvių Moterų Klubų Federacija ir, kad bendro likimo moterų balsas būtų svaresnis ir veiklos galimybės platesnės, jos apsiungė su estėmis ir latvėmis į Pabaltijo Moterų Tarybą. Tačiau ir šiose bendro darbo ribose toji veikla nesibaigė. Jos ištėjo pilnateisui nariu ir tarptautinę moterų klubų org-ją -- General Federation of Women's Clubs. turinčią virš 11 milijonų narių. Tos org-jos suvažiavimuose pabaltiečių moterų atstovės gauna progos tūkstančiams sveitimųjų prabilti apie savo tėvynę, jos okupantą ir pareikšti mūsų teisę į laisvę ir nepriklausomybę. Nors toje veikloje didžiausią įnašą yra palikusi velionė Ligija Biliukienė, vėliau aktyviai reiškiasi Galia Žilionienė ir Vincė Jonuškaitė, bet L. Biliukienės žodžiais tarant, Birutė Novickienė visą laiką buvo lietuvių moterų klubų ir PMTarybos veiklos jungianti inspiruojanti asmenybė. Jos dėka jau nuo 1950 m. lietuvių moterų ir yra atstovaujamos aukščiausiai minėtoje General Federation of Women's Clubs org-joje.

Kalbant apie B. Novickienės vaidmenį FMT veikloje, pravartu pažvelgti į jos nueitą gyvenimo kelią, kuris yra visiškai skirtingas nuo kitų lietuvių moterų.

Ji, gimusi ir augusi Rygoje vyriausia šešerių vaikų šeimoje. Ten ir gimnaziją baigusi, vėliau pedagoginius kursus Vitebske, kur jos tėvai buvo karo audrų nublokšti. Būdamą subrendusi ir politikiškai, 18 metų mergaitė Vitebsko lietuvių išrenkama į lietuvių seimą Petrapilin, o 1918 m. jau dirba Lietuvos Taryboje Vilniuje, Kaune Ministerių

talikus neorganizuotus. Jų hierarchija orientuota į pastoracinius vizitavimus plačiai išmėtytų kolonijų, pavaldi lokalinėms eparchijoms, savo iniciatyvą išieškojusi paminklinių koplyčių statyboms.

Tenka linkėti, kad ši herojiška tikinčiųjų kova už geležinės uždangos paragins pagaliau esančius laisvėje lietuvių katalikų hierarchus ir Vatikaną suprasti atskiros autonomiškos lietuvių eparchijos būtinumą.

EMILIJA ČEKIENĖ

Kabinete ir po to seime protokolų vedėja.

Tarnaudama įstaigose

du jaunuolius, bekuriančius šeimą ir todėl ano meto šeimos buvopachos laimingiausios ir patvariausios. Aišku, kad at-

Adv. Birutė Novickienė 1936 veikiausiais ir laimingiausiais savo gyvenimo metais.

Birutė ištėjo į Lietuvos universitetą, teisių fakultetą, kurį 1924 m. baigė aukščiausiais pažymiais ir buvo pirmoji lietuvių moteris baigusi aukštąjį mokslą Lietuvos u-te. Mokslo žinių gilinti ji išvyksta į Paryžių ir, grįžusi Kaune atlieka juristės stažą pas advokatus Mykolą Šlezevičių ir Zigimą Toliušį.

Rusijos gilumoje pradėjusi aktyviai reikštis lietuvių visuomeninėje veikloje Birutė nepasitraukė iš jos ir ištėkėjusi už arch. Antano Novickio 1923 m., kada Lietuva itin buvo reikalinga tautiškai susipratusių sūnų ir dukrų nesenai atgautos nepriklausomybės atstatymo darbai. Ji visa siela atsidavė tėvynės atkūrimo darbams. Organizavo ir vadovavo, jokių pareigų nevengė labdaros, vaikų ir motinų globos bei moterų organizacijose. Jei sugebė darba dirbt, tai ir dirbt, nesvarbu, kad moteris, rasi ji spaudoje ir žodžiu įtikindavo kitas moteris neivengti visuomeninių pareigų. Birutė priklausė varpininkų, liaudininkų org-joms, teisininkų ir bene didžiausią dėmesį skyrė moterų organizavimui nežiūrint jų skirtingų ideologinių įsitikinimų. Be to, bendradarbiavo spaudoje rašydama įvairiais klausimais.

Kyla klausimas, kokie gi buvo anais laikais šeimoms reikalai, jei moterų tiek daug sugebėjo aukoti laiko visuomeninei veiklai, tai klausimas į kurį atsako Birutė Novickienė viename iš savo straipsnių Studentų Varpe 1948 m. Ji rašo: "Ir gražios anuomet buvo šeimos. Tuomet vyras ir mergaitė, kurdamai šeimą, buvo visai lygūs, nei vienas nei antras jokių materialinių gėrybių neturėjo, o juos rišo bendras tikslas -- iš pradžios kovoti dėl tėvynės laisvės, o vėliau -- savo valstybę kurti, ją išlaikyti. Bendri idealai, draugiškumas ir meilė rišo

siradus vaikams, moters padėtis sunkėjo. Tekdavo kartais visuomeninio darbo atsisakyti, kartais net savo profesijos išsižadėti. Bet būdavo ir tokių moterų, kurios sugebėdavo viską suderinti ir išauginti šeimą. Ir, nežinodami to, ano meto lietuvių moteris buvo visuomenininkė. Nerasi orgjos, draugijos, kur jų nebūtų buvę. Jos visą laisvalaikį pašventė organizaciniam darbiui. Iš pradžios valstybė neturėjo lėšų. Moterų organizavo lėšas ir įstaigas našlaičiams, seneliams ir nuo karo nukentėjusiems globoti, tuo sutaupydamos daug valstybei lėšų ir atlikdamos darbą nemokamai".

Viena iš tokių buvo ir Birutė Novickienė. Kuo gi ji skyrėsi iš kitų moterų? Gyvenimo keliu žengė kaip kiekviena jauna Lietuvos laukų mergaitė, pilna jaunystės džiaugsmo, energijos, visuomet gyva, linksmą, veikli, mylinti savo tėvynę, o tam įkvėpimą gavusi iš šeimos židinio, susipratusių lietuvių Jono ir Monikos Grigaičių - Grigaliūnų. Ji ruošėsi gyvenimui, kūrė planus ir

(Nukelta į 4 psl.)

Šis bei tas

Kartais smulkesnės vietovės parodo pavyzdį ir didžiosioms. Londono (Ontario, Canada) LB apylinkės sumanyta įdomi naujovė: susirgusiems nariams valdybos narys aplankydams įteikia lietuvišką knygą. Tokia kultūringa dovana ligoniniui ne tik prašviesina ligoninės nuobodulį, bet ir primena bendruomeninį draugiškumą, taip pat suteikia dvasinio peno, suartina su savo kultūra, pradžiu-gina geru pasiskaitymu. Čia iš tikrųjų geras sumanymas, konkretaus veikimo pavyzdys -- ne vien kalbėti ir planus sklaistyti, bet ir tikru darbu pasirodyti. Kai pas mus daug metų tik padėjuoja dėl lietuviškos knygos užmiršimo, šis brolių kanadiečių mėginimas yra maloni prošvaistė. Reikėtų įsivesti visuotinesnę tradiciją (gal viršūnių vadovai ryškiau taką pramintų?) -- visomis tinkamėmis progomis tarpusavy apsidovanoti lietuviškoms knygoms: įvairių religinių ir tautinių švenčių, gimtadienių ir vardadienių, jubiliejų, mokslo baigimo, pasisvečiavimo ir kitais atvejais.

• Kai kurie meno ir mokslo sričių asmenys, spaudos bendradarbiai, aplankę okupuotą Lietuvą ir padraugavę su maskvinės valdžios pareigūnais -- ima girti tenykštes sąlygas, reiškia susižavėjimą, kad ten tariamai labai globojamas menas bei mokslai, kad miestuose daug naujų pastatų, žmonės gražiai apsirengę ir gerai nusireikę, nestokoja pinigų ir t.t. Žodžiu, viešai pareiškia, kad ten gyvenimas visiškai pakenčiamas. Beabejo, mes negalime reiklaulau-ti ir norėti, kad kiekvienas tik vidutinio išmanymo lietuvis sugebėtų sudėtingas politikos painiavas suprasti, kad savo protu aprėptų visas gyvenimo sritis ir išvengtų okupantų replių gudriai paslėptus aštrumus. Ypač tokiu trumpu -- tik pasisvečiavimo laiku. O jų lankymasis nebūna kasdieniškai normalus. Mūsų turistai paprastai būna vaišingai bei meiliai pasitinkami, jiems rodoma pabrėžtinai gražiosios gyvenimo pusės, o ne taip gražius dalykus dairytis ar gilintis nėra nė laiko. Juk svečias visuomet pasitinkamas viskuo, kas geriausia. Bet kokia viešnagė yra kaip šventė, telkiamos pakilios nuotaikos, vyksta susijaudinimas. Iš abiejų pusių -- svečio ir šeimininkų -- plūsta pastangos kuo puikiau pasirodyti, gerą įspūdį suteikti. Todėl tokių viešnagių įspūdiškai neatitinka tikrovės faktų, visuomet toli atitrūkė nuo realios buities, šventišku puošnumu ir jausmingu pasigėrėjimu pablįginti.

• Todėl tėvynės lankytojai tam kartui lengvai užmiršta, kaip skaudžiai tragišką likimą kenčia saviškis brolis Simas Kudirkas ir daugybė kitų panašių dorų lietuvių, kaip pasibaisėtina žiauriu būdu nužudytas mokslininkas lituanistas J. Kazlauskas, kaip rašytojus nuolatos komunistų partija bara už laisvesnį kvėptelėjimą ir viešais įsakymais žaboja jų kūrybinius talentus.

• Įdomus yra vienas klausimas. Jei tie meno, mokslo, spaudos žmonės, apsilankę anapus, taip šviesiai piešia tenykštę buitį, pažymėdami įvairius tariamos sparcios pažangos dalykus ir puikias gyventojų nuotaikas, pasitenkinimą esamom sąlygom, tai -- kodėl jie patys ten gyventi nepasilieka, o grįžta vėl į svetimą šalį? Čia mūsų visuomenėje vienas kyla įtarimas: arba jie aiškiai meluoja, taip teigiamais žodžiais okupacines sąlygas piešdami ir patys tuo netiki; arba jų meilė ir tariamas ilgesys tėvynės yra veidmainiški, jie tapę kosmopolitais ar materialistais savanau-džiais, kad nors jiems atrodo dabartinės Lietuvos sąlygos nepelkintinos, o ypač menai bei mokslai globojami, talentai tinkamai pagerbiama -- vis viena jie grįžta Amerikon, nes čia, gal būtų, didesni yra jiems pasipelnymai, daugiau materialinių patogumų. Juk dorai ištikimi ir nuoširdžiai tėvynę mylintieji lietuviai, jei sąlygos leistų -- mieliai grįžtų ten gyventi, bent savo amžių baigti. Tad būtų gera, kad nors vienas tų via Maskva lankytojų, viešumai pagirinančių okupacines sąlygas, atmegztų šį neaiškumą: kas jie patys besą -- gūdrūs apgaudinėtojai, kurie patys netiki savo žodžiais? ar tik nutautėliai kosmopolitai, neturintieji jokios meilės Lietuvai ir ieškan tieji tik šiltesnių patogumų bei skanesnio peno?

• Neperseniai Detroitas oficialiai pagerbė mūsų rašytojus. Ber štai yra priešingų reiškinių. Draugas savo laureatą tučiuojau -- balandžio pirmąją! -- įsidėjo suavo juokų puslapio pačiam vidury skaitytojų pašaipai. Ir ypač nuostabu, kad rimto autoriaus atvaizdas visai nėra juokingas, kodėl jis buvo į tokią vietą įkištas? Jei bent būtų pacituota kuri linksmesnė to rašytojo veiklų vieta, būtų kiek suprantama. O čia išėjo vien atvirkščias pagerbimas.

HEINRICH LUEBKE...

(Atkelta iš 1 psl.)

ekstremistai, ypač komunistai ir prokomunistai ir šmeižė savo prezidentą visų vokiečių akyse. Tai, be abejo, velionis skaudžiai išgyveno šią politinę demagogiją ir jautėsi savųjų tautiečių nuskriaustas.

Antrojo pasaulinio pokario metais H. Luebke iškilo kaip žemės ūkio ministeris Nord-Rhein-vestfalijos vyriausybėje, kur jis pravedė žemės ūkio reformą, o vėliau Bonnoje kaip maitinimo ministeris. 1959 m. jis buvo išrinktas V. Vokietijos prezidentu. Šiose pareigose jis buvęs rinktas antrą kartą 1964 m. ir išsilaikė iki 1969. Taigia, kaip ir pirmasis V. Vokietijos prezidentas T. Heuss, jis aukščiausioje valstybės poste ištarnavo dvi kadencijas -- 10 metų.

Nors Vokietijos prezidentas neturi tokios galios, kaip JAV, nors jis tėra labiau reprezentacinė figūra, tačiau H. Luebke siekė būti politiniu prezidentu. Jis karais vetavo įstatymus, jis nevisuomet sutarė su kancleriais, tačiau esmėje nepasiekė reikiamo savarankumo. Tada jis susirado naują hobby -- važinėti po pasaulį. Ir reikia pripažinti, kad šioje srityje jis parodė didelius diplomato gabumus. Jis padarė 15 politinių kelionių į Azijos, Afrikos ir Pietų Amerikos kraštus, aplankė 35 valstybių vyriausybes. Čia jis beveik visur įsigijo simpatijų ne tik sau, bet ir vokiečių tautai. Jis čia visur gynė suskaldytos Vokietijos interesus. Pvz., jis įtikino Nehru, kad tas nepripažintų Rytų Vokietijos, nes kas būtų, jei komunistinė Kinija užimtų Neu Delhi ir paskelbtų naują Indijos komunistinę valstybę? Be abejo, Nehru turėjo sutikti, kad komunistinė Indijos valstybė būtų nepriklausomos Indijos priešas.

H. Luebke, išgyvenęs apie 20 m. Berlyne, visuomet jautė skaudžią tragediją ne tik dėl Berlyno, bet ir visos Vokietijos suskaldymo. Todėl, jis, būdamas prezidentu, nuolat lankė Berlyną ir čia reikėsi politiškai. Jis čia ne kartą skelbė tą neteisę, kurią įvykdė pokario metais laimėtojai, atimdami Berlynui ir didelei vokiečių daliai laisvę. Jis ne kartą pareiškė, kad jokios sienos nesulaikys laisvės vėžimosi. Jis gerai žinojo, kad be laisvės negali būti taikos. H. Luebke pirmą eilę buvo laisvės ir demokratijos gynėjas.

H. Luebke negalima lyginti nei su Heuss, nei su de Gaulle. Jis nebuvo nei intelektualus politikas, nei demonstracinis prezidentas. Jis nevaidino didelio politiko, kaip de Gaulle. Jis visur buvo paprastas, kuklus žmogus. Jis stengėsi įsigyti simpatijas nuoširdumu. Jau savo išvaizda jis patraukė žmones. Jo tumis, kai šviesūs plaukai, jo atviros mėlynos akys, jo rami, kukli laikysena jį rodė esant šviesų ir simpatiską žmogų.

Velionis nepasižymėjo dideliu iškalingumu. Jo

valstybinės kalbos būdavo gana monotoniškos ir nuobodžios. Jis jas skaitydavo iš rašto. Ar jis pats jas rašė, ar kiti jam parašydavo, nedrįstu tvirtinti. Vokiečių lietuvių kalbėdavo, kad jo kalbas žmona, kuri yra vyresnio laipsnio mokytoja, rašė. Bet tose kalbose taip pat pasireiškė kuklumas, nuoširdumas ir gera valia.

H. Luebke buvo tipiškas vokiečių valdininkas. Jis, kaip ūkininko sūnus, buvo įpratęs iš mažens daug dirbti ir sąžiningai dirbti. Jis ir iškilo kaip intensyvaus darbo ir pareigos žmogus. Jis ir prezidento vietoje išsilaikė tik savo nepaprastu darbštumu ir pareigingumu.

Velionis išgyveno daug skaudžių valandų: šmeižtų, persekiojimo, paniekos ir neįvertinimo. Ir jo senatvė buvo prislėgta vokiečių tautos tragedijos. Jis jautė, kad vokiečių tautai kas kartą greisia didesnis pavojus iš Rytų. Jis ir mirė sielodamas dėl vokiečių tautos ateities, jos laisvės ir suvienijimo. Ar daug kas iš vokiečių suprastų H. Luebkes geras intencijas ir jo idealizmą?

Nežinau, ar Luebke kada nors paminėjo Lietuvos vardą savo kalbose. Gal būtų, nepamirėjo. Tačiau jis nuolat kėlė tas pačias tautos laisvės ir valstybės nepriklausomybės idėjas, kurios ir mums yra brangių brangiųjų.

Ir dėl to mes liūdime dėl H. Luebkes mirties kartu su visais laisvę branginančiais žmonėmis.

PAREIŠKIMAS

Cicero, Illinois, lietuvių kolonijoje organizuojama vaikų kelionė ir stovyklavimas komunistų okupuotoje Lietuvoje yra aiškus pasitaravimas okupanto tikslams.

Nesubrendę, nepilnametėiai vaikai atvežti į okupuotą Lietuvą bus apgyvendinti komunistų pionierių stovykloje.

Nereikia būti naiviais, kad nesuprastume jog stovykla bus parengta taip, kad paliktų išeivų lietuvių vaikams gilų įspūdį. Stovyklų personalas bus sudarytas iš asmenų, kurie savo ideologiniu nusistatymu pilnai patikimi okupacinei valdžiai ir komunistų partijos vadovybei. Jų tikslas vienas -- vaikams ir jaunimui įskiepyti komunistams palankią ideologiją ir nuslopinti juose bet kokius tautinius, religinius bei rezistencinius jausmus ir išjungti priaugančias kartas iš kovos už Lietuvos laisvę.

Nesijuokim, iš savęs galvodami, kad komunistai leidžia atvežti vaikus į pionierių stovyklą tam kad iš jų paruošti patriotus nepriklausomos Lietuvos atstatymui.

Kelionėje dalyvavusių vaikų sielos bus pažeistos, įskiepyta apgaulinga komunistinė propaganda vers juos blaškytis, netikėti tėvų, senelių pasakojimais bei pergyvenimais. Jų normalus vystymasis, brendimas tau-

Birutė Novickienė su vyru inž. Antanu Novickiu savo darbo kabinete. Čia tame kampelyje ji jau visa ketvirtį šimtmečio, ligota, bet nedejuojanti, o dar kitus raminanti.

Birutė Novickienė...

(Atkelta iš 3 psl.)

svajones. Nors daug ir gražių, tėvynei naudingų planų ji turėjo, daug jų įgyvendino, bet likimo negailestinga ranka tartum uraganas pražūdamas griauja pakeliui namus, medžius ir žmones. Vieną gražią, saulėtą dieną, keistu sutapimu, kada raudonasis teroras plieniniais tankais užplūdo mūsų kraštą, B. Novickienė, per langą stebėdama tėvynės žlugimo valandą nuo jau prasidėjusio reumato ligos galutinai suklupo ant žemės ir iki šios dienos tebesėdi skausmuose priarinkta prie kėdės. Tai buvo 1940 m. birželį.

Bet su tuo nesibaigė jos visuomeninė veikla, todėl ir vėliau išskirtino dėmesio, tai retas moters pavyzdys ir tokiam

tinėje - patriotinėje dvasioje bus sutrukdymas.

Amerikos Lietuvių Taryba yra PRIEŠINGA tokiai tautinai neatsakomų asmenų organizuojamai vaikų kelionei bei stovyklavimui į Sovietų okupuotą Lietuvą, nes tai gali atnešti visam gyvenimui neigiamai veikiančius rezultatus.

Amerikos Lietuvių Taryba kviečia visus tėvus galvojančius apie šią kelionę, nors ji ir nieko nekainuotų, rimtai šį klausimą apsvarstyti ir nerizikuoti savo didžiausio turto -- vaikų ateities.

Norint savo vaikus išugdyti susipratusiai lietuviams galima tai padaryti ir laisvajame pasaulyje. Tik reikia su noru pilnai pasinaudoti turimomis priemonėmis, kaip pavyzdžiui lietuviškos jaunimo organizacijos, mokyklos, stovyklos ir ypatingai dabar rengiamas Pasaulio Jaunimo Kongresas.

1972 m. balandžio mėn. 7 d.

Amerikos Lietuvių Taryba

J. GRAUDA

To bus or not to bus?

Rinkiminėje prezidentinėje kampanijoje šis, aukščiau padėtas, hamletiškasis dvejopas peraugo į rimtą dalyką.

Ar vežioti baltus vaikučius už kelių dešimčių mylių į juodų vaikučių mokyklą, o juodus vaikučius į per tokį pat atstumą į baltų vaikučių mokyklą? Tad ir mes aiškiname tą problemą vietoje, prie mokyklinio autobuso.

-- Kaip vertinate vaikučių vežiojimą? -- paklausė vyrą, išlydėjusį savo vaikus į tolimą kelionę.

-- Neigiamai! -- atkirto tėvas. -- Tai kvailystė kas mielą rytą milijonus vaikų traukti autobusu. Vaikai kvailėja naujoje aplinkoje, pavargsta.

-- Bet gi, -- mes pasakėme, -- tai konstitucijos aiškinimas. Tai rinktinių smegenų idėja.

-- Tie tipeliai, -- suriko tėvas, -- savo vaikus leidžia į savo pasirinktas mokyklas, o mums...

Ir numojęs ranka, jis nukiūtinio namo.

-- Kaip jūs vertinate vaikučių vežiojimą? -- paklausė kito tėvelio.

-- Puikiai! -- atkirto tėvas. -- Tai auka dideliui tikslui. Mums dabar nereikia daugiau mokyklų, bet reikia vis daugiau autobusų. Nereikia ir mokytojų prieauglio, bet daugiau šoferių. Dabar svarbiausia problema yra ne mokyklos suolai, bet autobuso suolai.

-- Būtent? -- Kad autobuse neįsiveistų segregacijos ir autobuso suoluose vaikai būtų sumaišyti.

Jis pakėlė pirštą ir pridūrė:

-- Sekmingiausias sprendimas būtų atsiektas, jeigu sumaišytiems vaikams būtų įsteigti priemonių mišrieji bendrabučiai, o šiais autobusais būtų vežami pasimatyti su vaikais jų tėvai. Ir čia vėl gi reikia sekti, kad tėvai nebūtų segreguoti autobuso suoluose, bet sumaišyti.

Jis pliaukštelėjo pirštais.

-- Kiek čia būtų pramogų, kiek naujų pažinčių, kiek pokštų po vaikų auklėjimo titulu!

Teko su jo nuomone sutikti:

-- Kiek daug pokštų po vaikų auklėjimo titulu.

ną gyvenimo smūgi, paliekant ją dukters Živilės ir sūnaus arch. Sigito globai. A. Novickio netekimą skaudžiai pajuto ir visa New Yorko lietuvių visuomenė kaip tauraus išeivijos lietuvio.

PHILADELPHIA

ATVYKSTA "AUKURAS"

HAMILTONO dramos mėgėjų grupė "AUKURAS", kurio vadove bei režisore yra neįsėmiamos energijos ir pilna meilės scenai aktorė Elena Dauguvietytė-Kadubienė, balandžio pabaigo-

je atvyksta į J. A. Valstybes, kur balandžio 29 d., šeštadienį, Philadelphiaje Lietuvių Muzikalinėje salėje (Lithuanian Music Hall), 2715 East Allegheny Ave., išsiilgusiai vaidybinio meno visuomenei, suvaidins Jurgio Jankaus 3-jų veksmų dramą "Audronė". Vaidinimo pradžia 7 v. v.

Sekmadienį, gi balandžio 30 d., 4 val. p. p. "AUKURAS" Elizabethe, New Jersey, Lithuanian Liberty Hall), 269 Second Street, visuomenei pageidaujant, vaidins Balio Sruogos komediją "Dobilėlis Penkialapis". a.j.j

Adv. Birutė Novickienė 1935 metais Kaune su Amerikos lietuvių spaudos atstovais. Pirmoje eilėje iš kairės: Vienybės atstovas A.S. Trečiokas, Draugo red. L. Šimutis, Naujienų administratorė J. Augustienė, Varpo direktorė Bortkevičienė, dr. Baltrušaitienė, adv. Birutė Novickienė, Sandaros atstovas Pivarinas, Dirvos redaktorius K.S. Karpis ir prof. Tumėnas. Antroje eilėje: Lietuvos žinių red. Januškevičius, Valstiečių Liaudininkų S-gos ck pirm. Sleževičius, J. Vailokaitis, dr. Raulinaitis, prof. Pakštas, Tėvynės red. Vitaitis, L. Krikšč. Dem. pirm. dr. Bistras, dr. Šalkauskis, Spaudos Fondo dir. Žvaelis. dr. Garmus, adv. J. Vileišis, K. Bielinis, Trečioje eilėje: Pavasario S-gos pirm. dr. Leimonas, Vradnevskis, Židinio red. dr. Skrupskelis, C. Petrauskas, Lietuvos žinių vyr. red. J. Kardelis, Lietuvos Jaunimo Sąjungos pirm. J. Paleckis, Rudvalis, Naujienų red. Augustas, prov. Makauskis.

KŪRYBA IR MOKSLAS

JŪRATĖS IR KASTYČIO

TEMA IR VARIACIJOS (4)

Artinantis prie istorinio įvykio išeivijos kultūriname gyvenime: K. V. Banaičio operos Jūratės ir Kastyčio pastatymo, verta sustoti ir prie tų, kurie jį įgalino, bet negaus progos prisistatyti plojančiai publikai.

Sprendžiant iš spaudos atrodytų, kad išeivija džiaugiasi putojančiu kultūrinu gyvenimu, kuriam niekam netrūksta nei moralinės nei medžiaginės paramos. Tikrovė yra kitokia. Po gražiai skambančiu fasadu paprastai slepiasi tik vieno kito žmogaus pastangos. Jūratės ir Kastyčio istorija tai dar darta įrodo.

Kaip rašėme, Chicago lietuvių operai būtų įmanoma ją pastatyti, jei būtų jau išleistas jos klaviras, ji būtų orkestruota ir paruoštos gaidos orkestrantams. Tas darbas reikalavo keliolikos tūkstančių dolerių, kurių nebuvo iš kur paimti. Tiesa, turime bendruomenę, kuri neturi pinigų ir milijoninį fondą, kuris turi pinigų, tačiau laikosi senojo Rockefellerio taktikos. Tas turtuolių dinastijos išteigėjas kiekvienam lankytojiui, pasakojama, neprašomas duoda vės po centą. Suprask, savo gavai ir daugiau neprašyk! Panašiai Lietuvių Fondas duoda savo gausiems skaitytojams. Po ilgo klabinimo, jis davė operos pastatymui 500 dolerių.

Tą numatydami Chicago lietuvių operos pirmininkas Vytautas Radžius dar 1959 metais suorganizavo specialų fondą Jūratės ir Kastyčio klavyriui išleisti. Jį sudarė Marija Rudienė — pirmininkė, dr. Vytautas Tauras, inž. Jonas Jurekūnas, muzikas A. Kučiūnas — vicepirmininkai, Stasys Baras — išdininkas, Prudencija Bičkienė ir Vytautas Radžius — sekretoriai, Vladas Būtėnas spaudos reikalų vedėjas. Alice Stevens ir Kazys Oželis nariai. Jie pirmieji ir sumetė šiek tiek pinigų darbui pradėti. (Marija Rudienė davė 300 dol. kuriuos dabar padvigubino). Kiek daugiau lėšų sutelkus, buvo pasiūstas 1.000 dolerių čekis K. V. Banaičiui, kuris tuo laiku dar nebuvo galutinai operos baigęs. Kompozitorius čekį grąžino, prašydamas jį geriau sunaudoti klavyro išleidimui bei teksto vertimui į anglų bei vokiečių kalbas. Kompozitorius tačiau priėmė viso 300 dolerių pasiūstus Kalėdų ir gimtadienių progomis. Atskirai pašalpą — premiją jam suteikė Ohio Lietuvių gydytojų draugija — 1000 dolerių.

Kompozitorius mirė 1963 metais, nesulaukęs savo klavyro išleidimo. Tas darbas pareikalavo nemažai paruošiamojo darbo. Dienos šviesą jis išvydo tik 1970 metais. Kaštavo kiek per 8.000

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

• Sol. Stasys Baras, nesenai grįžęs iš Australijos, kurioje jis labai gerai pasirodė, dainuodamas australų festivalyje ir visoje eilėje lietuvių koncertų, atliks žvejo Kastyčio partiją komp. K. V. Banaičio statymo operoje "Jūratė ir Kastytis" balandžio 29, 30 ir gegužės 6 ir 7 dienomis Chicagoje.

dolerių, maž daug tiek kiek buvo surinkta aukomis, per balių ir priaugo per 10 metų nuosimčiais. Praeitais metais, kada Kučiūnas ryžosi Jū-

ratę ir Kastytį pastatyti, komitetas nutarė savo veiklą prailginti — surinkti lėšų orkestracijai. S. Baro iniciatyva klaviras buvo išsiuntinėtas žinomiems lietuviams gydytojams, prašant juos bent 50 dolerių aukos, pridedant:

"Jei mūsų prašomoji auka būtų Jums per didelė, labai prašome klavyrą pasilaikyti, atsiunčiant tik \$15 (tokia knygos faktinė kaina)."

Kaip galima buvo tikėtis nesulaukta 100% atsakymų, tačiau dauguma prašomųjų atsiliepė dosniai. Jų pavardės įrašytos į operos pasaulinės premjeros programą. Illinois liet. gydytojų draugija davė 1.000 dolerių. Tos visos aukos įgalino orkestraciją ir gaidų perrašymą atkiriems instrumentams, viso per 6.000 dolerių.

Visos tos pastangos ir per dešimtmetį neužgesęs pasiryžimas paliko ateičiai ne tik būdingą lietuvių operą, bet ir davė progos ją pasigėrėti 5.000 tūkstančiams Chicago lietuvių.

Žurnalistinis banditizmas

"DRAUGAS" SPAUSDINA PLAGIATUS

Noriu atkreipti lietuviškos spaudos skaitytojų dėmesį, kad dienraštis "Draugas" š.m. kovo 27 d. nr. 73, p. 5 atspausdino straipsnį "Užgavėnės lietuvių papročiuose ir prietaruose", kurį pasirašė Jonas Bernotas (spėju, kad tai slapyvardis) ir tas straipsnis yra ne kas kita, kaip grynas plagiatas dviejų mano straipsnių, atspausdintų "Lietuvių Enciklopedijoje", būten: Kaukė, kaukininkai (t. II, p. 191 - 196) ir Užgavėnės (t. 32, p. 367-369). Trumpos citatos, nurodant autorių ir šaltinį, yra leistos, tačiau autorium pasirašęs Jonas Bernotas to nepadarė. Jis kartą nurodo LE t. 33, p. 441, kai trumpai paminėjo verpstę, tačiau visiškai nutylėjo aukščiau paminėtus mano straipsnius, kuriuos nusirašė, tik kartais praleisdamas keletą žodžių ar juos mažai pakeisdamas, kai kuriuos skirsnius praleido arba sukeitė jų tvarką, tačiau nieko savo nepridėjo. Štai pora pavyzdžių.

Mano straipsny LE t. 32, p. 367 parašyta:

"Užgavėnės paskutinis antradienis prieš gavenią, prieš Pelenų dieną. U. nėra bažnytinė šventė, tačiau buvo manoma, kad tą dieną tam tikrų darbų reikia vengti, ir priešingai, tam tikrus darbus dirbti".

J. Bernotas savo straipsnį "Drauge" kovo 27 d. pradeda:

"Užgavėnės yra paskutinis antradienis prieš gavenią, prieš Pelenų dieną. Užgavėnė nėra bažnytinė šventė, bet buvo paprotys, kurių darbų būvė ne-

galima dirbti ir kuriuos turėdavę būtinai baigti."

Mano straipsny apie kaukes LE t. II, p. 192 parašyta:

"Yra kelios k. kilmę ir prasmę aiškinančios teorijos. A. Spameris mano, kad čia yra su mišusio apsaugojimo ir vaisingumo papročių liekanos, be to, papročiai, susiję su pereinamuoju metu iš žiemos sunkumų į pavasario viltį... Visos šios teorijos turi šiek tiek tiesos, bet nė viena jų paimta skyrium visko neišsako. Dabartinėms mūsų Užgavėnių k. išaiškinti labiausiai tinka Spamerio teorija".

J. Bernotas minėto straipsnio gale rašo:

"Apie persirengėlius ir kaukininkus yra kelios teorijos. A. Spameris mano, kad kaukininkuose mes randame sumišusias apsaugojimo ir vaisingumo (praleistas žodis: papročius) liekanas, be to, papročius susijusius su pereinamuoju metu iš žiemos sunkumų į pavasario viltį... (Ir t. t., visas skirsnyšius nusirašytas. Baigiama kaip LE:) Visos šios teorijos turi šiek tiek tiesos, bet atskirai paimtos nė viena visko neišsako... Paskutiniu laiku užgavėnių kaukėms aiškinti, geriausiai tinka A. Spamerio teorija".

Dargi nusirašyti iš enciklopedijos be klaidų nesugebėta. Toks elgesys yra ne kas kita, kaip žurnalistinis banditizmas. Tai nebe pirmas ir, atrodo, ne paskutinis atsitikimas su mano ir kitų straipsniais. Kitu mano straipsniu "Velykos, papročiai" (LE t. 33, p. 317-319) pasinaudojo savo sezoniniuose straipsniuose tame pačiame "Drauge" O. Rozniekėnė (kovo 25 d. nr. 72, antroji dalis, p. 8) ir vėl tas pats J. Bernotas (ko-

vo 31 d. nr. 77, p. 3-4). Tik pastaraisiais dviem atvejais jie truputį daugiau pasidarbavo, mano paduotą medžiagą suvirškindami ir šį tą savo pridėdami. Tačiau padarumo dėliai turėjo pažymėti, kad naudojosi LE. Taip padarė V. Bgd. savo straipsnyje "Liaudiškų velykinių simbolių kilmė" (ten pat bal. 1 d., nr. 78, priede p. 1), nurodydamas straipsnius jo panaudotus iš "Encyclopaedia of Religion and Ethics". Toks elgesys jau yra be priekaišto. Redaktorai irgi turi būti labiau apdairūs ir pasitikrinti bent LE.

Į tokius atvejus, kaip J. Bernoto pasielgtą "Drauge" kovo 27 d., negalima atlaidžiai žiūrėti. Aš parašiau kovo 31 d. apie tai J. Kapociui, kadangi jis turi LE copyright teisę. Tai jau jo reikalas, kokių jis imsis žygių. Už plagiatų pirmą eilę yra atsakingas laikraščio leidėjas, nes jis turi naudoti savo spaudinio. Teismai šiame krašte yra linkę griežtai bausti už "infringement" arba perspausdinimą bei kitoki panaudojimą "copyrighted" medžiagos be leidimo o. Atitinkamas veikiantis JAV įstatymas yra: Title 17, U.S. Code: copyrights. Ten par. 101 nustato, kad už apdraustos tuo įstatymu spausdintos medžiagos panaudojimą be leidimo yra baustina ne mažiau kaip 250 dol. ir ne daugiau kaip 5.000 dol. Aš išpėju visus mėgstančius plagijuoti ir tuos kurie jų plagiatų spausdina, kad jei jie nusirašys iš mano knygy, kurioms aš pats turiu "copyright" tai tokius be jokių ceremonijų trauksiu atsakomybėn. Jei cituoja, turi nurodyti šaltinį, jei plačiau panaudoja — gauti mano leidimą raštu. Tik tuo būdu bus galima sustabdyti žurnalistinis banditizmas. Kas dėl šio atvejo, tai būtų visiškai padoru, jei turtin gasai "Draugas" ir be teismo sumokėtų sunkiai besiverčiančiai Lietuvių Enciklopedijos leidyklai 5.000 dol.

Dr. Jonas Balys

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

VLADO POŽELOS ATSIMINIMAI

Jurgis Glianda

Valstybiniame ir visuomeniniame mūsų gyvenime Vladas Požela suvaidino reikšmingą ir atmintiną vaidmenį. Atėjęs į tą gyvenimą, kada reikėsi tik pirmieji valstybingumo ir kultūrinės veiklos blyksniai, Požela išliko neatlaidžiu savo principų reikėju ir neišsėmiamos energijos žmogumi.

1971 metais Nida, talkinama Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjungos ir Povilo Brazaičio aukos, išleido Vladio Poželos Jaunystės Atsiminimus. Knygą redagavo Pranas Čepėnas. Kestučio Čerkeliūno aplankas.

Tai asmenišką Vladio Poželos gyvenimo bruožą perplinti su lietuvių visuomenės išsirutuliojančio gyvenimo kronika. Pradėjęs rašyti tuos atsiminimus jau gyvendamas Australijoje, būdamas netoli savo gyvenimo pabaigos, autorius privedė dėstymą iki 1905 metų. Pažymėjęs parašymo datą 1958.XII.6, autorius nebegrižo į savo praeitį. Mirtis nutraukė darbą. Kipro Bielinio ir Elenos Reisonienės pridėtieji skirsniai praplečia knygos rėmus vėlesniais Vladio Poželos gyvenimo daviniais.

Šių atsiminimų parašymo sumanymas kilo 1949 metais, Vokietijoje. Vienok tik Australijoje autorius atrado progą ir galimybę dėstyti įdomiais fragmentais savo margo, dažnai dramatiško gyvenimo bėgį.

Knygoje užfiksuota daug unikalinių istorinių faktų, retai kur detalizuotų memuarininkų darbuose. Vienas iš tokių yra dr. Liudo Vaineikio byla dėl lietuvių spaudos, kurioje V. Požela išliko vienintelis gyvas dar liudininkas.

Knygoje atrandame ypač ryškius puslapius, vaizduojančius gilų konfliktą, kilusį tarp lietuvių socialdemokratų ir komunistų pavirtusio Kapsuko. Aiškėja lietuvių socialdemokratų bruožai — būti ir likti lietuvių politinė srovė, be kosmopolitinių orientyrų. Juo labiau be Kapsuko reikalaujamos unijos su Rusijos socialdemokratija, vėliau gi kompartija.

Poželos atsiminimuose stebina autoriaus pasirinkta dėstymo forma. Viską jis pasakoja nuo savęs, pirmuoju asmeniu. Absoliučiai dominuoja dialogo forma. Tai suteikia pasakojimui beletristinį gyvumą. Tai, aišku, menamieji dialogai. Tokių dialogų bėgsmo neįmanoma atstatyti tikroviškai. Tačiau tai nesmerkimas atsiminimų rašymo metodas, nes priverčia skaitytoją paslankiau suimti dėstymo turinį. Dialogas praplečia scenas, bet, kartu atima autoriui progas autentiškai vaizduoti scenos aplinką. Todėl šiuose atsiminimuose pasigėdame kaip tik aprašomojo momento. Klasiškai patektuose savo atsiminimuose M. Vaitkus saikingai derino dialogą ir scenos aprašomąjį tekstą. Tuo metodu einant išgaunamas memuarų pilnumas.

Požela pradeda savo atsiminimus nuo aštuonių metų amžiaus. Vairkystės periodas ir jį pakeitusi gimnazija pateikia ypatingai įdomias ir retai atrandamas aukščiausiojo lietuviškos tautinės ir visuomeninės minties užuomazgas. Tragiškai ir beletristiškai gyvai pristatytas 1896 metais įvykęs ir, vėliau, istorijos puslapiuose pagarsėjęs lietuvių gimnazistų protestas dėl jiems privalomų pravoslaviškų maldų.

Požela matė daug kailėjimų, tardymų, revoliucinio sąmyšio dienų. 1905 metai paliko neišdildomus rėžius lietuvių visuomenėje. Ypatingai idomu sekti visuomenės siekiuose pasireiškusių su sikryžiavimus tarp orientacijos į rusiškos visuomenės liberalizacijos tikslus ir stipraus lietuviškumo akcento tuose įvykiuose, pastangas atskirti lietuviškus interesus nuo rusų visuomenės ir siekti savo valstybės. Ši lietuviškai revoliucinė mintis skambėjo 1905 metų įvykiuose.

Kartu idomus yra ano meto lietuviškosios socialdemokratijos orientyras į labai negausią lietuvišką industrinę darbininkiją, kuri Vilniuje ir Kaune buvo smarkiai nutautinta. Politinės lietuviškos minties brendimą ūkininkijoje ano meto socialdemokratija, atrodo, paliko kitoms partijoms.

Vladio Poželos Jaunystės atsiminimai yra stambus įnašas į lietuvių memuarinę literatūrą. Tos knygos pasirodymo akivaizdoje tenka gailėtis, kad daug asmenų savo turiningo gyvenimo patirtį nusineša su savimi į kapus.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

JAUNOJI KARTA

Redaguoja JORŪNĖ JONIKAITĖ

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas sveikina Antrąjį Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą už jo pastangas paremti Lietuvos katalikų skundą dėl religijos persekiojimo okupuotoje Lietuvoje ir kviečia visus laisvojo pasaulio lietuvius prisidėti prie jaunimo pastangų.

Kaip jau visame laisvajame pasaulyje paskelbta, Lietuvos katalikai, surinkę per 17.000 parašų, pasiuntė savo skundą Sovietų Sąjungos komunistų partijos pirmajam sekretoriui Brežnevui ir to paties skundo nuorašą -- Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui Kurt Waldheim.

II PLJK kreipiasi į jaunimą ir į visus laisvojo pasaulio lietuvius šiais žodžiais:

"Raginame visus išreikšti solidarumą Lietuvoje kenčiantiems broliams ir seserims ir imtis GREITOS AKCIJOS!

1. Siųskime telegramas ir laiškus Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, reikšdami pritarimą Lietuvos piliečių reikalavimams,

2. organizuokime maldos arba kitokio pobūdžio demonstracijas,

3. siųskime telegramas arba laiškus gyvenamos vietovės bažnyčių bei vyriausybės vadams prašant solidarizuoti Lietuvos lietuviams,

4. prašykim vietinę spaudą, radiją bei televiziją iškelti Lietuvos religinės priespaudos padėti,

5. skleiskime galimai daugiau Jaunimo Peticiónų lapų ypatingai kitataučių tarpe. Jaunimo Peticióną beldžiamasi į Jungtinių Tautų sąžinę, reikalaujančią ištirti Lietuvoje vykdomą žmogaus teisių pažeidimą.

Tik vieni kitiems padėdami, nepagailėdami nei darbo nei pinigų galėsime padėti Lietuvoje persekiojamiems lietuviui.

Jaunimo darbas ir širdis -- lietuvių tautos ateitis!

Adresai: laiškam ir telegramoms į Jungtines Tautas -- His Excellency Kurt Waldheim, Secretary General, United Nations, New York, N. Y. USA

Jaunimo Peticiónoms -- II Lithuanian World Youth Congress, Petition Committee, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, USA.

Visi lietuviai prašomi kartu su jaunimu protestuoti prieš Sovietų užmačias pavergtose tėvynėse. Visi prašomi prisidėti prie Jaunimo Peticiónos savo parašu ir kitų parašų rinkimu. Kiekvienas lietuvis turėtų surinkti bent 10, o studentai 30 parašų. Tikslas yra surinkti 500.000 parašų. Jau esame surinkę nemažai, bet tai tik pradžia. Peticiónos lapai gaunami telefonu ar laiškais kreipiantis į II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Būstinę, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636 USA. Telefonas (312) 737-3300.

Išgirskime lietuvių tautos pagalbos šauksmą, išklausykime mūsų jaunimo balso, visi atiduokime savo duoklę. (ELTA)

PARODOS

II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso parodos bus atidarytos 1972 m. birželio 24 d., šeštadienį 8 v.v. Lietuvių Jaunimo Centre, 5626 S. Claremont Ave., Chicagoje

ir uždarytos 1972 m. liepos mėn. 4 d. 9 v.v.

Norintieji parodose dalyvauti privalo užsiregistruoti iki š.m. gegužės mėn. 1 d., sumokant \$5.00 registracijos mokestį. Pinginė perlaida išrašoma "II LWYC"

Anketa be registracijos mokesčio negalioja.

Autobiografinės žinios dailininko nuotrauka ir dviejų arba trijų kūrinių nuotraukos turi būti prisiųstos ne vėliau, š.m. gegužės 1 d. Nuotraukos turi būti juodos/baltos.

Visi kūriniai parodomis turi būti prisiųsti ne vėliau 1972 m. birželio 12 d. Kūrinius prašom siųsti šiuo adresu: Parodos, c/o II LWYC, 5620 S. Claremont, Chicago, Ill. 60636, USA.

Dailininkas rūpinasi savo kūrinių pristatymu ir siuntos draudimu. Kūrinių gražinimo išlaidas padengia autorius. Kūrinių bus gražinami tokiu pačiu siuntimo būdu, kuriuo jie buvo gauti.

Parodose išstatytuosius kūrinius atrinks Jury komisijos. Kūrinių bus atžymimi premijomis, kurias skirs premijų komisijos. Kiekvienoje premijuojamoje parodoje bus sekančios premijos:

Pirma -- \$350.00; ant -- \$250.00; trečia -- \$100.00.

Šios ir kitos taisyklės galioja grynojo, taikomo, foto, architektūros, tautodailės parodomis ir filmų festivaliui. Filmų festivalis, foto ir architektūros parodos, šalia aukščiau minėtų taisyklių, turi papildomus nuostatus.

Parodų taisyklės siunčiamos dviem egzemplioriais. Vieną prašom pasiųsti savo informacijai, o kitą pasirašytą grąžinti su registracijos anketa. Anketos gaunamos iš parodų komiteto 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, USA.

PAREMKIME JAUNIMĄ

Paremkite jaunimą nepagailėdami aukos II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui. Jūsų aukos įgalins Jaunimo Kongreso pasisiekimą ir padės užtikrinti tautinę išeivijos ateitį. Jaunimo darbas ir širdis -- lietuvių tautos ateitis.

II PLJK finansų komisija, vadovaujama dr. Juozo Kazicko, palaiko artimus ryšius su virš 30 lietuvių kolonijų JAV, esė, telkdami finansus artėjančiam Jaunimo Kongresui. Įvairiose vietovėse jau pradėtas masinis aukų rinkimas. Vajų sėmingai praversti ir tuo užtikrinti finansinį užnugarį, II PLJK finansų komisija pasiskirsčiusi pareigomis sekančiai: A. Sabalis -- organizaciniams reikalams, V. Vy-

gantas -- organizaciniams reikalams ir ryšiai su Jaunimo Metų Komitetais, R. Čerkeliūnienė -- informacija, V. Vebeliūnas -- atsiskaitomybė, N. Žukauskienė -- sekretoriatas ir P. Žumbakis -- ryšiai su II PLJK Komitetu Chicagoje.

Darbų vadovams talkininkauja S. Arūnas, A. Budreckis, G. Kumpikaitė, J. Oniūnas, L. Šileikytė ir J. Ulėnas. II PLJK finansų komisijos būstinė yra New Yorko mieste.

NAKVYNĖS JAUNIMUI

Nakvynės jaunimui labai reikalingos II Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso atidarymo metu Chicagoje. Tikimasi, kad nakvynių ieškančių gali viršyti 1.000. Visi Chicago lietuviai gali priimti jauną lietuvių ar lietuvių, raginami neatsisakyti. Daivai Vaitkevičiūtei, tel. 737-5803, arba II PLJK Būstinėn, tel. 737-3300.

Rochesterio lietuvių krepšinio komanda kovo 23 dieną laimėjo rungtynes prieš protestantų bažnyčios komandą 72-94. Vidas Prasauskas, Rochesterio Technikos Instituto studentas ir komandos kapitonas, surinko 10 taškų, G. Saladžius, Rochesterio Universiteto studentas, ir A. Vizgirda, Monroe Community College studentas, abu iškovojo po 18 taškų. T. Stašaitis -- MCC laimėjo 20 punktų. T. Squirrel -- MCC -- 12. L. Sakalauskas MCC ir V. Butrimas, Bishop Kearney gimnazijos moksleivis, surinko po 6 taškus. J. Laukaitis, B. Franklin gimnazijos moks. ir A. T. Klimas, Brighton gimnazijos moks. gavo po du taškus.

A. T. Klimas

VELYKŲ ATOSTOGOS ROMOJE

Ugnelė Stasaitė, Algimantas M. Budrys ir Paulius Urbonavičius Velykų atostogų metu lankė Romą. A. Budrys ir P. Urbonavičius svečiavosi Italijoje pas lietuvių salesiečius, kurių šilumą ir malonumą buvo globojami, vaišinami ir vedžijami po istorines Romos vietas. Jie aplankė šv. Petro Katedrą ir Lietuvių Koplyčią, kitas Romos bažnyčias, katakombas, Imperatoriaus namus ir kitas vietas. Išbuvę dvi savaites Italijoje, balandžio 9 d. grįžo atgal į Vasario 16 d. gimnaziją. Vokietijoje, užbaigti mokslo metus.

WANTED
1ST CLASS SKILLED
AUTOMATIC
SCREW MACHINE
Operators and set-up men for:
DAVENPORT
Experienced only. Hourly rate and
benefits.
WEDLER BROS. INC.
SUBSIDIARY LAMSON & SESCOINS
CO.
1535 E. 38th St.
Cleveland, Ohio
216-391-2727
(27-32)

filatelijos kampelis

(4)

ANTANAS BERNOTAS

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus: I. Kovo 1 d. -- 8 centų taurinių parkų serijoje sugarsiuoju Yellowstone parko geizeriu Old Faithful (Senasis Patikimasis).

Yellowstone Tautinis Parkas randasi Wyoming valstijoje (apima ir dalis Idaho bei Montanos valstijų) ir užima 2,213,207 akry plotą. Parkas garsus savo geizeriais, kurių čia yra keliolika, bei nemažiau garsiu Grand Canyon slėniu, išilgai kurio teka Yellowstone upė, 500 mylių ilgumo, kuri turi du puikius krioklius, perteka to pat vardo ežerą ir įteka į Missouri upę. Parkas labai kalnuotas, apžėlęs puikiais spygliuočių miškais. Jame veisiasi ir gyvena daugelis žemyn aptinkamų žvėrių, paukščių ir žuvų. Plotas paskelbtas Tautiniu Parku JAV kongreso nutarimu 1872 m. kovo 1 d.

2. Kovo 18 d. -- 8 centų pašto ženklas "Šeimos planavimui" paminėti. Piešinys: tėvas, motina ir du vaikai.

3. Balandžio 5 d. -- keturis 2 centų pašto ženklus Cape Catteras Tautiniam Parkui pažymėti (N.C.). Pašto ženklai telpa viename lape ir kas keturi sudaro vieną piešinį, bet galima vartoti ir pavieniui.

GRAIKIJA išleido 7 pašto ženklų seriją su senovės architektūriniais pastatais (bažnyčios, vienuolynai). Čia dedame 4,50 drachmų p. ženklą su šv. Jono Krikštytojo bažnyčia Salonikų mieste.

Salonikai (senovėje vadinti ir Thessalonica) yra labai senas graikų miestas, esąs to pat vardo įlankos gale Kalchidijos pusiasaly. Dar prieškristiniais laikais Romos imperatoriai čia pristatė triumfo arkų. Vėliau miestas visą laiką priklausė Bizantijai. 1430 m. miestą užėmė turkai, kurie čia pasiliko iki Balkanų karo (1912 m.). Iš jų laikų daug mečečių ir kitų puikių pastatų. 1913 m. Salonikuose buvo nužudytas Graikijos karalius Jurgis I. Pirmojo karo metu (1916-18) Salonikai tarnavo kaip didžiulė tiekimo bazė sąjungininkams jų veiksmuose prieš turkus, vokiečius ir bulgarus. Salonikų apylinkėse būta stambių miščių tarp sąjungininkų (anglų, prancūzų, vėliau prisijungus serbams, graikams ir italams) su turkais ir bulgarais. Antrojo karo metu miestą buvo užėmę vokiečiai. Mieste labai išplėsta smulkioji pramonė ir amatų. Gyvena apie 240,000 gyventojų.

KANADA išleido šiuos naujus pašto ženklus: I. Kovo 1 d. -- 8 c. dailliojo čiuožimo pasaulio pirmenybėms Calgary mieste paminėti. Piešinys -- čiuožikai.

2. Kovo 17 d. -- du naujus pašto ženklus su jos miestų vaiz-

dais -- vienas doleris su Vancouverio vaizdu, o du doleriai su Quebec'o vaizdu. Apie Quebec'ą čia savo laiku esame kalbėję, dabar tik apie Vancouverį.

Vancouver miestas, kaip ir gretimai gulinti didelė sala, buvo pavadinti britų atradėjo ir keliauninko Sir George Vancouverio vardu (1758-98), ir randasi Kanados vakaruose, Pacifiko pakrantėje, Britų Kolumbijos provincijoje. Miestą nuo Vancouverio salos skiria Karalienės Charlotes spasiūris. Ap linkui dideli kalnai, daugiausia apžėlę miškais. Labai švelnus ir malonus klimatas. Kalnuose randama įvairių metalų ir mineralų, akmenų anglies, upėse ir ežeruose gausu žuvies, todėl mieste labai išplėsta mišų pramonė, konservų dirbtuvės, sunkioji pramonė, laivų statyklos. Turi didelį uostą, per kurį išvežama ketvirtadalis viso Kanados eksporto (labai daug kviečių), o įvežama trečdalis viso importo. Miestas trečiasis savo didumu Kanadoje po Montrealy ir Toronto. Turi virš pusės milijono gyventojų.

ŠVEDIJA išleido 5 pašto ženklų seriją paminėti 1911 m. Nobelio premijos laureatams: Wien, Gullstrand, Marijai Curie ir M. Maeterlinck. Apie pastarąjį čia ir kalbėsime.

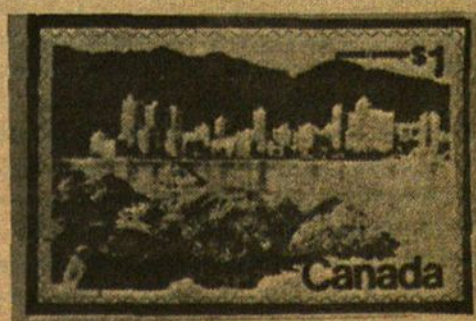
Maurice Maeterlinck (1862-1949), belgų rašytojas, rašęs prancūzų kalba, buvo taip pat dramaturgas ir poetas. Jo pirmasis poezijos rinkinys išėjo 1889 m. ir buvo mistinės formos. Sekė kiti panašūs, kol kūrėjas vėliau perėjo į simboliką. Bene svarbiausias jo kūrinius buvo "Mėlynasis Paukštis". Išėjęs 1909 m. Už savo kūrybą 1911 m. gavo Nobelio literatūros premiją. Lietuvių kalbon yra išversti jo: "Monna Vanna" (1906), "Švento Antano Stebuklas" (1920), "Marija Magdalena" (1928), "Sesuo Beatrisa" ir "Tentažilio Mirtis". 1939, P. Vaitkeičio vertimai ir "Mėlyna Paukštė".

NE LAIMEJIMAS, BET GĖDA

"Aidai" 1971 gruodžio mėn. nr-y p. 470 parašė, kad Cambridge, Mass. mirė lietuvis kunigas Mykolas Vembrė. Pabaigoje rašoma: "Teisininkui broliui Juozui pareikalavus, pasisiekė jo laidotuves Bostone praversti lietuvių kalba." Atrodo, tarsi būtų pasiektas koks didelis laimėjimas, mat, pasisekė... Išeina, kad galėjo ir nepasisiekti, tur būt, buvo klūčių. Jeigu taip, tai tik gėda ir niekas daugiau. (s)

IESKO ŠEIMININKES

Connecticut valstijoje gyvenęs vyresnio amžiaus viengungis vyras, ieško namų šeimininkės, išsiskyrusios ar nevedusios, tik vyresnio amžiaus. Laiškus su savo adresu siųsti Dirvai dėl skelbimo Nr. 482. Į visus laiškus skelbėjas žada atsakyti. (29-31)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Viesėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIK

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

MADŲ PARODA

Naujosios parapijos Motinų Klubas balandžio 26 d., 7:30 val. vak., Naujosios parapijos salėje rengia madų parodą. Visi kviečiami atsilankyti.

Šis Motinų Klubas dirba mokyklos ir mokinių gero. Kiekviena motina kviečiama prisidėti.

Čia yra lietuviška parapija. Ir visi turime padėti išlaikyti lietuvišką. Nesvarbu, kad drauge yra kitataučiai, kitaip nepadarysim. Komitete turėtų būti mūsų dauguma. Tą galėsime padaryti savo dalyvavimu, darbu ir didesniu susidomėjimu.

Pasimokinkime iš praeities, nes tik prie parapijų išliko lietuviškos ženklos ankstyvesniais emigracijos

metais. Taip bus ir toliau. Išsiskaidymas nepadės. Jei kam rūpi lietuviškos išlaikymas, pagalbą apie tai.

M. Kižienė

AUKOS RELIGINEI ŠALPAI

Nuo kovo 15 d. iki Velykų šie asmenys aukojo RELIGINEI ŠALPAI: Po 25 dol. -- Dr. J. Mačiulis ir Dr. X (prašė pavardės neskelbti), M. Mažeikytė -- 20 dol. G. Juškėnas -- 15 dol.

Po 10 dol.: a. Alkaitis, J. Balbaitas, P. Banionis, A. Eidukaitis, B. Gražulius, E. Malcanai,

J. Mikonai (East Shore Realty), Z. Obeleniai (Nationwide Ins.), J. ir D. Staniškiai, A. Styra, Eric Unger ir K. Žygai, V. Šamatauskai -- 7 dol.

Po 5 dol. P. J. Aleksai, V. Augulytė, J. Barniškis, A. Brazaičiai, R. Bublai, St. Čipkienė, A. Dečkaičiūtė, F. Grigonis, B. Gaidžiūnas, M. Iešmantienė, E. Ilenai, P. Jocius, V. Kizlaitis, V. Kulbokas, Antanina Martinonis, Vl. Matulionis, Ona Mažeika, Pov. Mikšiai, J. Nasvytis, J. Rinkus, S. Slabokas, J. Smetona, Vl. Šniolis, P. Titas, V. Urbaičiai ir J. Žygai, Po 3 dol.: V. Civiškai Br. Klauzėnė ir A. Sadauskai.

Po 2 dol.: Vl. Bačiulis, Ag. Balaišis, O. Geleždienė, Irena Grigaliūnas, Jaki, J. Kalvaitis, Mary Skušinskis, Anna Stankūnas, J. Šarkauskas, J. Vaičiūnas, E. Vyšniauskienė, J. Vyšnioniai ir P. Zigmantas, Po 1 dol.: S. Ambrose, Mrs. J. Arunski, A. Balasevičius, M. Blažienė, K. Civiškas, P. Jurgutavičius, A. Karsokai, Em. Lesky, Manonas, J. Misevich, Ig. Muliolis, St. Rauskas, Fr. Simonitis, U. Verbylaitė, I. Visockas J. Žemantauskas, J. Žiaunis.

Iš viso į Rel. Šalpos vaučėnų metu atsiliepė virš 160 aukotojų sudėdami 1,192 dol. Išlaidos apie 80 dol. (530 laiškų po 8 c.) Tuo būdu Centrai bus pasigys ta apie 1,100 dol.

Sirdingai dėkodami paaukojuosiems laukiame ir dar nesuspėjusių atsiliepti, Aukos RELIGINEI ŠALPAI prašome siųsti: Mrs. O. Žilinskis, 1840 Caronia Dr., Lyndhurst, Ohio, 44124 arba kun. K. Žemaičiui.

Religinės Šalpos Komitetas

IŠRINKIT DEMOKRATĄ Wm. J. KENNICK STATE REPRESENTATIVE

WM. J. KENNICK, buvęs 23 wardo councilman, gimęs Kaune, Lietuvoje, yra advokatas ir Columbus gins taksų mokesčių teises bei kovos prieš pornografinių knygų pardavinėjimą E. 185 St.

Pirminiuose rinkimuose gegužės 2 d., antradienį balsuokit už Wm. J. KENNICK.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

Š. AMERKOS LIETUVIŲ FIZINIO AUKLĖJIMO IR SPORTO SĄJUNGOS

SPORTINĖS ŽAIDYNĖS IR BALIUS

Balius įvyks balandžio 22 d., šeštadienį, 8:00 val. vakaro.
CLEVELANDE — ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALEJE.

Kaina 8 dol. Dėl bilietų prašom skambinti — O. Jokūbaitienei 681-9143,
I. Sniečkienei 382-9169 arba Vl. Čyviui 486-3228.

Žaidynių smulki programa bus pranešta vėliau.

D.L.K. BIRUTĖS D-JAS VEIKLA

Kovo 26 d. įvykęs visuotinis metinis Clevelando Birutiečių susirinkimas pasveikino D-jos pirmininkę Veroniką Nagevičienę, naujoje jos gyvenvietėje, su trispalvių žvakių liepsna ir trijų tulpių rankų darbo medžio drožinio žvakide simbolizuojančią negestančią Tėvynės meilės ir pareigos liepsną birutiečių širdyse.

Pirmininkė V. Nagevičienė, patiekusi darbotvarkę, perskaitė pranešimą apie 1970-1971 metų veiklą. Besiklausant pranešimo teko gerėtis nuveiktais darbais, narių darnumu bei ištvermingumu numatytus darbus atlikti. Tremties gyvenimas pakeitė ir mūsų organizacijų veiklos būdą, tad ir birutietės, nežiūrėdamos ar tai būtų sunkus ir nedėkingas darbas, ar tai būtų lengvas ir garbingas, be svyravimų visos vieningai sutaria, kad tik galėtų propaguoti savo tautinius bruožus ir pelnyti dolerių, kad galėtų paremti tautinį, socialinį ir kultūrinį judėjimą. Jos sugebėjo keliais atvejais pristatyti amerikiečių visuomenei lietuviškų valgių ir kepsnių gamybą. Du kartus dalyvavo "Pasaulio vienos dienos" kepsnių, valgių ir rankdarbių išpardavime, kurį kas metai Clevelande ruošia May b-vė. Praeitą vasarą V. Nagevičienės vasarvietėje, prie Andoverio, buvo atšvęsta šv. Onos diena ir pasveikintos visos dalyvavusios Onos.

Clevelando D.L.K. Birutės Draugija priklauso Clevelando Tautybių Centrai, todėl ir čia pasinaudojo galimybe į 1970 metų iškiliosius Clevelando miesto piliečius pristatant Aldoną Augustinavičienę, kuri iš 51 tautybės buvo išrinkta iškiliąja 1970 metų Clevelando miesto piliete.

Savo susirinkimams praturtinti buvo kviesta Milda Lenkauskienė su skaidrėmis pademonstruoti Tolumų Rytų vaizdus ir pasakoti savo įspūdžius iš kelionių. Į kitą susirinkimą buvo kviesta Aurelija Balasaitienė paskaitai "Šių dienų jaunimas". D-jos narė gailėstingoji sesuo Jadvyga Budrienė skaitė dvi praktiškas paskaitas: "Pirmoji pagalba ligoniui širdies smūgiui ištikus ir kitais nelaimingais atvejais" ir "Namų vaistinė".

Išėjusiems į pensiją birutiečių vyrams suruošė vaišės, palinkėdamos darbingų metų lietuviškos dirvos veikloje. Majorui Antanui Jonaičiui mirus, birutietės sa-

LSK Žaibo Mergaičių C klasės tinklinio komanda, dalyvavusi apygardinėse pirmenybėse Chicagoje. Pirmoje eilėje iš kairės: Rūta Motiejūnaitė, Gailė Motiejūnaitė, Daina Motiejūnaitė, Antroje eilėje: Vilija Kijauskaitė, komandos kapitone Jūra Banionytė ir Danutė Januškytė.

J. Kazemeko nuotrauka

vo narės Izabelės Jonaitienės didžiojo skausmo valandą, paruošė laidotuvių dalyviams pusryčius. Piniginėmis aukomis parėmė: Čiurlionies Ansamblio išvyką į Pietų Ameriką, Skaučių Seserijos Socialinį Skyrių, pasiuntė siuntinių į Suvalkų trikampį, parėmė Tėvynės Garsų radiją, Dirvą, Draugą, Vysk. M. Valančiaus liuanistinę mokyklą, nupirko staltieses Vasario 16 d. gimnazijos bendrabučiui, įstojo nariu į Izabelės Jonaitienės Vasario 16 d. gimnazijai remti būrelį, davė auką šv. Kazimiero liuanistinei mokyklai. Narė Izabelė Jonaitienė paruošė spaudai apie Clevelando Birutiečių veiklą numatytai Birutiečių veiklos knygai išleisti.

Ateityje numatysios suruošti dr. Adomavičiaus paskaitą, Kalėdinių šiaudinių parodą ir vasaros išvyką į gamtą. Ateities darbus įvykdyti parėmė naujai išrinkta D.L.K. Birutės D-jos Clevelando skyriaus valdyba:

Pirmininkė — Veronika Nagevičienė, vicepirmininkė — Izabelė Jonaitienė, sekretorė — Stefanija Stasiėnė, iždininkė — Stefanija Garlauskienė, kultūros vadovė — Jadvyga Budrienė, narė — Aldona Bartuškiėnė.

WANTED
JOURNEYMAN
DIE MAKERS
Top qualified Die Makers needed. Must have job experience and be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. Steady work. Good wages & fringe benefits. Apply UNITED TOOL & DIE INC. 9101 1/2 N. Washington Kokomo, Indiana 46901 (31-37)

OWNER OPERATORS
WANTED
WITH LATE MODEL SINGLE axle tractors to haul vehicles from Kalamazoo, Mich. to various points. Must be able to pass DOT and company qualifications. Equal opportunity employer. Contact Dallas and Mavis, 4200 Stickney Ave., Toledo, 219-729-3838. (51-53)

LSK Žaibo Moterų tinklinio komanda, laimėjusi I vietą 1972 Vid. Vakarų Sporto Apygardos Pirmenybėse, kovo 25-26 d. Chicagoje. Klopė iš kairės: Liz Waiwood-Vaivadaite, Rita Čyvaite, Julija Staškūnaitė, Eglė Giedraitytė, Valdona Žiedonienė ir komandos kapitone Aušra Babickienė.

J. Kazemeko nuotrauka

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS
INDELIOUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **Encyclopedia Lituanica** leidėjas J. Kapočius balandžio 13 d. išvyko 2-3 savaitę kelionėn. Sustos Hartforde, Waterburyje, New Yorke, Philadelphijoje, Balmorėje, Washington, D. C., Rochesteryje, Detroite, Cleavelande, Chicagoje, Toronte, Montrealyje ir kitur. Aplanys JAV ir Kanados LB Centro Valdybų vadovus, atskirų vietovių Bendaruomenės ir kitų organiza-

cijų vadovybes bei pavienius lietuvius ir prašys Encyclopedia Lituanica paramos naujomis prenumeratomis, nes prie dabartinių kainų su turimu prenumeratų skaičiumi darbas sunkiai beįmanomas.

• **Parama, Lietuvių kredito kooperatyvas Toronte**, per savo vedėją S. Grigaliūną, Dirvai paremti atsiuntė 50 dolerių. Už paramą lietuvių spau-

dos išlaikymui nuoširdžiai dėkojame.

• **John S. Reedy**, gyv. Elizabeth, N. J. atsiuntė per S. Lukoševičių 20 dol. Vilties D-jos įnašo padidinimui.

J. S. Reedy priklauso ALT S-gai yra nuoširdus ir uolus Elizabetho skyriaus darbų talkininkas, ypatin-gai organizuojant parengimus.

Už paramą Vilties d-jai,

o tuo pačiu ir Dirvai, nuoširdžiai dėkojame.

• **SLA Pildomosios Tarybos** rinkimuose balsavo 1413 asmenys.

Į Pildomąją Tarybą išrinkti: Prezidentu Povilas Dargis — 1404, viceprezidentu Chaplikas — 1367, sekretoriai A. Budreckis — 1304, išd. E. Mikužiūtė — 991, išd. globėjais S. Bredes — 861 ir J. Milerūtė — 814, daktaru kvotėju dr. Stp. Biežis — 1360 balsais.

Balsų skaičiavimo komisijoje buvo: O. Balčikonis, Br. Spudienė ir A. Gustas.

• **Rašyt. Vytauto Alanto** 70 metų amžiaus sukakties minėjimą-akademiją spalio 1 d. Chicagoje, Jaunimo Centro didžiojoje salėje rengia LŽS cv. Pagrindinė paskaitą skaitys iš Californijos pasižadėjęs atvykti LŽS garbės narys Br. Raila, gi meninę akademijos dalį iš Vyt. Alanto raštų bei dramų organizuoja akt. J. Kelečius, kviesdamasis į talką kitus aktorius.

• **Dr. Balis Petrauskas** prašomas atsiliiepti. Dirvoje jam turime svarbu pranešimą.

• **Izabelės Sinkevičiūtė**, Marginių krautuvės savininkė, sutiko be atlyginimo talkininkauti IV-tosios Tautinių šokių šventės bilietų platinimo darbe.

• **Los Angeles birutietės** išsirinko naują valdybą, kuri pasiskirstė pareigomis sekančiai: Teofilė Mickevičienė — pirmininkė, Janina Radvenienė — vicepirmininkė, Marija Banionienė — sekretorė, Ona Liutermozienė — išdininkė, Vanda Mažeikienė — narė-korespondentė.

• **A. a. Onos Krikščiūnienės** minėjimas įvyks balandžio 23 d., 12 val. iš ryto, Jaunimo Centre, Chicagoje. Pagrindinė kalbėtoja bus dr. Vanda Sruogienė. Elena Blandytė padainuos, akompanuojant Manigirdui Motiekaičiui, Daiva Karužaitė paskaitys savo kūrybą.

11 val. iš ryto tą pačią dieną bus šv. Mišios už velionės a. a. O. Krikščiūnienės sielą tėvų jėzuitų koplyčioje. Minėjimą ruošia Ateitininkų S-gos vyresniosios giedrininkės ir kviečia velionės draugus ir pažįstamus dalyvauti.

• **Brocktono parapijos choras**, vado v a u j a m a s komp. J. Gaidelio, balandžio 9 d. giedojo Bostone šv. Mišiose, buvo transliuojamas per televiziją.

Choras gegužės mėn. koncertuos Hartforde Katalikų Moterų S-gos šventėje. Choro valdybos pirmininku yra Viktoras Brandteris.

• **L. Knopfmileris**, jūrų skautų vadovas, iš Chicagos persikėlė gyventi į Lehigh Acres, Floridą.

LIETUVOJE MİRĖ KUN. PETRAS VEBLAITIS

Vasario 15 d. Kaune mirė kunigas-istorikas Petras Veblaitis. Velionis kukliai gyveno Kauno Bazilikos buv. klebonijos patalpose. Buvo gimęs Dargužių sodžiu, Šiaulių apskrityje. Išventintas į kunigus, kurį laiką vikaravo Aluntoje ir Šiauliuose, bet daugiausiai dirbo Kauno kūrijos arkivyskupijoje ir buvo vyskupijos archyvaras. Yra aprašęs Zapyškio bažnyčią ir Kauno Baziliką, Kražių Skerdynės, kovą su caro valdžia už Kėstaičių likimą, Kryžiuočių žygį prieš žemaičius. Nors ir sulaukęs arti 77 metų, dar vis dirbo Kauno bibliotekoje kiek jėgos leido. Savo didelį įvairiausių knygų rinkinį jis paliko Kauno bibliotekai.

Po pamaldų Kauno Vytauto bažnyčioje, velionies kūnas buvo nugabentas į Stačiūnų bažnyčią, jo gimtinę, kur po iškilmingų pamaldų, dalyvaujant dideliame žmonių ir bendradarbių būriui, buvo palaidotas Stačiūnų kapinėse prie savo brolių ir seserų. Amerikoje gyvena jo sūnėnas Julius Veblaitis su šeima.

VILOS AUDRONĖ VASAROTOJŲ DĖMESIUI

Dr. Eduardas ir Marija Jansonai vilos Audronė Cape Cod savininkai praneša, kad šiais metais vila AUDRONĖ atidaroma vasarajimui nuo birželio mėn. 24 dienos ir jau dabar priimami užsakymai vasarajimui.

Kreiptis tiesiai į vilą Audronė: JANSONAS & AUDRONĖ, P. O. Box 424, Osterville, Cape Cod, Mass. 02655. Tel. (Area 617) 428-8425.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią didžiausią Cape Cod žalumynuose pasiskendusią iletuvišką vasarvietę vilą Audronė ir praleisti savo ramias atostogas.

Mūsų skyriaus nariui

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, žmonai, sūnui, dukterims, broliams ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Amrikos Lietuvių
Tautinės Sgos
Clevelando Skyrius

A. A.

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, žmoną REGINĄ ir visą šeimą

giliai užjaučiame ir drauge liūdime

Regina ir Bronius
Snarskiai

Mūsų brangiam draugui ir tauriam lietuviui

DR. VLADUI RAMANAUSKUI,

iškeliavus amžinybėn, jo žmonai REGINAI, sūnui JURGIUI, dukterims ŽIVILEI, RIMAI, DAIVAI, DAINAI ir jo broliams nuoširdžią užuojautą reiškia

Edmundas ir Aldona
Albertas ir Jūratė
Drukteiniai
su šeimomis

A. + A.

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, žmonai REGINAI, dukroms, sūnui ir giminėms gilią užuojautą reiškia

Juozas ir Irena
Rasiai

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, didžiojo skausmo valandoje, mielai žmonai REGINAI, ir visai šeimai, reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

S. S. G. Kudokai
Santa Monica

A + A

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, jo broliui KOSTUI RAMONUI nuoširdžią užuojautą reiškia

Kr. Donelaičio Mokyklų Mokytojų
Taryba ir Tėvų Komitetas

Mielam bičiuliui

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, žmonai REGINAI, sūnui, dukterims, broliams ir visiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Viktorija Morkūnienė

A. A.

VACLOVUI BAGDONUI

mirus, žmoną HALINĄ, dukterį AUDRONĘ, brolių dr. VALENTINĄ, bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiu

Liudas Gaudušas

Mielam Bičiuliui

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, šeimą, brolius ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Konstancija, Vaclovas
Nenortai
ir
Pranas Kidolius

A. A.

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

mirus, jo žmonai REGINAI, šeimai ir giminėms nuoširdžiausią užuojautą reiškia

Dr. Jonas Sandargas
ir šeima

Mūsų brangiems vienminčiams

HENRIKUI BAJALIUI

ir žmonai, jo mamytei mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą

A.L.T. S-gos Los Angeles
Skyriaus Valdyba ir nariai

A. A.

VACLOVUI BAGDONUI

mirus, jo žmonai HALINAI, dukrai AUDRONEI, broliui dr. VALENTINUI ir artimiesiems nuoširdžiausią užuojautą reiškia

Lili ir Vladas
Bložes